

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Samuel BECKETT

Oyun Sonu

Türkçesi

Genco Erkal

**Mitos
Boyut**

TİYATRO / OYUN DİZİSİ 234

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

*Bu kitaptaki oyunun
Fikir ve Sanat Eserleri Yasasından
ve yasalardan kaynaklanan tüm hakları
yazarı ve çevirmenine aittir.
Yayınlanan oyunların sahnelenmesi,
oyunması, herhangi bir amaçla
eserlerden yararlanılması ancak
eser sahibinin iznine bağlı olduğundan,
bu eserden yararlanacak
kişi veya kurumlarla, kuruluşların
yazarın Türkiye temsilcisi olan ONK Ajans'a
ve çevirmeneine başvurmaları zorunludur.*

© Copyright, 1957, by Les Editions de Minuit

*Türkiye Yayın Hakları:
© Copyright, TEM Yapım Ltd., 2006*

Oyunun Yayın Hakları ONK Ajans'tan alınmıştır.

*Mitos-Boyut Tiyatro Yayınları
Oyun Dizisi 234
Samuel Beckett / Oyun Sonu*

1. Basım: 2014

*Baskı: Yeni Güven Matb.-Topkapı-İstanbul; Tel 212. 567 69 20
Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Çarşısı C Blok No.210*

TEM Yapım Yayıncılık Ltd. Şti.
*Osmanlı Sokağı 18/12. Osmanlı İşm., Taksim- Beyoğlu, 34437 İST.
Tel: 212. 249 87 37-38; Fax: 212. 249 02 18
E.posta: mitosboyut@gmail.com
web: www.mitosboyut.com.tr*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

MİTOS-BOYUT Yayınları • Oyun Dizisi 234

SAMUEL BECKETT

OYUN SONU

[Fin de Partie / Endgame]

Türkçesi
Genco Erkal

İÇİNDEKİLER

Samuel Beckett Yüz Yaşında / Ayşegül Yüksel,... 5

Oyun Sonu,... 21

SAMUEL BECKETT YÜZ YAŞINDA

Ayşegül Yüksel

Samuel Beckett... Yirminci yüzyılın yetiştirdiği en çarpıcı aydın kişiliklerden... Film yıldızı olabilecek düzeyde yakışıklı olması yanında, ünlü Trinity College'in parlak öğrencilerinden, başarılı bir sporcu, yaman bir satranç oyuncusu, kendini dört ayrı dilde ifade edebilen bir anlatım ustası. Hiç bir ödülün peşinde değilken, 1969 Nobel Edebiyat Ödülü'nün sahibi olmuş, ödülü almaya gitmemiş...

1906'da Dublin'de doğup, yirmilerindeyken Paris'i mesken tutmuş, İkinci Dünya Savaşı sırasında Fransız Direniş Örgütü'nde çalışmış, 1989'da Paris'te ölmüş bir İrlandalı. Yirminci yüzyıla birinci elden tanıklık ederken, 'insan'ın varoluşunu tüm boyutlarıyla (hem 'şimdi' ve 'burada', hem de 'her zaman' ve 'her yerde' yansıyan konumları içinde) sorgulamaya yaşamını adanmış bir yazın adamı. Kendi yapıtları üstünde konuşmayı sevmeyen, gösteriştan uzak, neredeyse içine kapanık bir yaşamı seçmiş, oysa ürettikleriyle dünya yazınının en büyükleri arasında anılan bir kalem erbabı. 2006 yılında tam yüz yaşında...

I *

Şiir, roman, deneme, şiirsel düzyazı ve tiyatro türündeki yapıtları yalnızca yazın ve tiyatro uzmanlarının değil, psikologların ve felsefecilerin de ilgisini çeken Beckett'in dünyaya bakışına ilişkin incelemeler çok çeşitli; Hristiyanlık bağlamındaki yorumlar Paflıkida, Araroluştur: /varien bag üstünde de

yoğunlaşmakta; Beckett'i açıklamak için Freud'un ürettiği dinamiklere başvurulmakta, **Descartes**'tan **Heidegger**'e, **Nietzsche**'den **Sartre**'a bir dolu düşünürün kuramları devreye sokulmakta. Oysa, Beckett, **L.A.C. Dobrez**'in deyişiyle, 'düşünürleri... onların dünya görüşlerini benimsemeden kullanmaktadır.' (1986: 50) **Edith Kern**'e göre de Beckett ne kendisine özgü bir felsefe sistemi oluşturmuş ne de belirli bir felsefe sistemiyle özdeşleşmiştir. (1970: 167)

Yazın kuramları ya da akımları bağlamında da ele avuca sığmaz bir konumdadır yazar. Bir dolu yapıtında 'özel' olanı öne çıkardığı ve yer yer 'bilinç akışı', 'içsel monolog' olarak nitelenebilecek kullanımlara açıldığı için 'modernist', bu tür özellikleri modernizmin en sıcak olduğu dönemden sonra da kullanmış olmasıyla 'modernistlerin sonuncusu', 'özel' olanı parçalayıp nesneleştirmesiyle 'postmodernist', *Godot'yu Beklerken*'den dolayı tiyatronun 'ilk absürdist'i, ve geç dönem oyunlarından dolayı 'post-absürdist'i olarak yaftalanmış olması, incelemeciler için pek de kolaylık sağlamaz, ama Beckett'in yazarlığının gelişim süreci ile ilgili önemli bir gerçeğe işaret eder: Beckett'in yazma serüveni, 'kalıplaşmış' anlatım biçimleriyle sınırlı 'yasal'/'onaylanmış' yazınsal eylemden sürekli bir 'kopuş' içinde gerçekleşmiştir. Bu 'kopuş', anlatımda 'minimalizm'e ulaşma yolunda, içerik ve biçimde sürekli bir 'arıtma' sürecinin yaratılmasıyla gerçekleşir. Söz gelimi, dil kullanımı git gide yalınlaşırken, tümceler git gide tümceciklere, sözcüklere, hecelere, ünlemlere dönüşmekte, Beckett yazma serüveni içinde 'yazı'nın sıfır noktasına yaklaşmaktadır. Yazarın bir türden bir başka türe, aynı tür içinde de bir biçemden başka bir biçeme atlayışıyla oluşan hareketlilik yüzünden, yapıtlardaki biçim ve biçem yinelemelerine dayanılarak yapılabilen saptamalar Beckett'in yazarlığı bağlamında 'kesin sonuçlar' sayılamaz. (Yüksel, 2006: 15-16)

Yüksek orta sınıftan Protestan bir ailenin oğlu olan ve dindar bir anne tarafından yetiştirilen Beckett'in Tanrı ile olan bağlarını koparışı iki dünya savaşında yaşananların tanığı olmasıyla ilişkilendirilir genellikle. Kendi imgesi olarak yarattığı insanların birbirlerini yok edişlerine seyirci kalan, onların yardım isteyen çığlıklarına kulaklarını tıkayan bir Tanrı'nın varlığına inanılabilir mi? Öte yandan, ölüm sonrasında sonsuz bir yaşama ulaşacağı inancından yoksun kalmış, yaşamı 'doğum' ile 'ölüm' arasına sıkıştırılmış, doğumdan başlayarak ölüme doğru ilerleyen, dünya zamanıyla sınırlı bir süreç olan insanın varlığı anlamlandırılabilir mi? Bu iki sorunun her ikisi de olumsuz yanıt alınca günde-me yanıtı olmayan üçüncü soru geliyor: Durum böyleyse, insanoğlu ne demeye –kendi isteği olmaksızın- dünyaya fırlatılmıştır, sonra da ne demeye ölüyor? Beckett, 'insan'ın işte bu 'saçma' konumunu yazdıklarına odak noktası yapıyor.

'Saçma'nın boyutları 20. yüzyıl ölçeğinde şöyle genişletilebilir: gelişen teknolojik ve ekonomik gücün insan üstünde bir baskı aracı olarak kullanıldığı, yeryüzünün dengesinin alt üst edildiği, kısacası insandan yana olması gerekenin insana karşı kullanıldığı, dinin ve felsefenin insan yaşamının anlamını açıklamakta yetersiz kaldığı, Batı uygarlığının çözülmeye başladığı, kendi yarattığı ironilerin nesnesi olmuş bir 'altın çağ'ın kepezeliğidir Beckett'i ilgilendiren... Ve kendi deyişiyle, iç içe geçmiş ikilemlerin sonucudur baş koyduğu yazma eylemi: 'Anlatılacak hiçbir şey olmayışının, hiçbir anlatım yolu bulunmayışının, anlatma gücü ve anlatma isteği olmayışına karşın, anlatmanın zorunlu oluşunun anlatımı.'(Hinchliffe'de, 1972: 16)

Beckett, Tanrı kavramının yokolmasıyla oluşan 'uyumsuzluk' ortamında, insanoğlunun yaşama serüvenini nedensiz ve sonuçsuz bir yolculuğa benzetiyor. 'Dünya'da 'kallıcı' eylemler yapmak ile 'ölümün kaçınılmazlığı' arasındaki

çelişkide sıkışıp kalmış 'insan'ın toplum içinde etkin bir kişi olmaya, toplumun gerektirdiği kurallara göre davranarak saygıdeğer bir toplumsal kimlik oluşturmaya çalışması bir 'aldanış'tan başka bir şey değildir. Bu nedenle de Beckett'in kişileri toplumca yaratılmış yüzeysel değerlerin 'en az'a indirgendiği, 'çıplaklaşmış' bir dünyada yaşarlar. (Beckett'in dil kullanımında görülen 'minimalizm' böylece yapıtlardaki durum, uzam ve kişilerde de -bir başka deyişle, yapıtların içerik ve biçimini belirleyen tüm olgularda da- yansımaktadır.) Beckett'e göre, kimi öykülerinde ve şiirsel düzyazılarında betimlediği gibi, sonsuz bir 'bataklık'ın dibinde 'önünü görmeden' ilerlemeye çalışan yersiz yurtsuz, malı mülkü olmayan bir 'serseri' konumundadır insanoğlu... Ünlü 'Beckett Üçlemesi'nin ilk romanı *Molloy*'un başkişisini yaşlanmış, bedensel açıdan yoksunlaşmış, ama yine de 'göçebe hareketliliği' içinde bir 'serseri' olarak görürüz. İkinci roman *Malone Ölüyor*'da ise artık yatağa bağımlı olan kahraman -daha doğrusu anti-kahraman- bir yaşlılar evinin tek başına kaldığı odasında yatmakta ve yalnızca yazma edimini gerçekleştirebilmektedir. Elindeki -yontula yontula iyice küçülmüş- kurşun kalem bittiğinde yazamayacak ve bedeni cansız kalacak... Üçüncü kitap *Adlandırılmayan*'a geldiğimizde, görüyoruz ki yalnızca 'bilinç' kalmış ortada. 'Serseri'nin bedeni yokolmuş... Beckett, 'ruh'un ölmezliği konusunu çoktan geride bırakmış. Ama 'bilinç' ne olacak? Beckett bunu bilemiyor, bu yüzden de bilinç sürüyor. Ama bilincinin içinde dolaştığımız kişi yok artık, adı yok, adlandırılmıyor...

'Yazı'nın bitip tükendiği bir noktaya ulaştığını fark etmiş Beckett 'Üçleme'yi bitirdiğinde. 'İnsan'a ilişkin söyleyeceklerini öykü, roman ya da düzyazı biçiminde sürdürse, aynı düşünceleri yineleyecek ve aynı dili kullanarak dili aşındıracak, sıradanlaştıracak

İşte tam bu zor aşamada Beckett tiyatro diline geçiş yapmış. 1950'lerde, kendisi de elli yaşına yaklaşırken... Bu geçiş 'yazı'nın 'sıfır' noktasına ulaşmış bir yazar için bulunmaz bir seçenek oluşturuyor. Tiyatro sahnesinin gerekli kıldığı yalın, ekonomik anlatım ve sahne olgusunun sağladığı, görsel-işitsel düzlemlerde anlatım biçimleri oluşturma olanakları Beckett'e yeni yaratıcı boyutlar getiriyordu. Her şeyden önce, roman türünün -klişe anlatımlara ne denli karşı çıkılmış olursa olsun- getirdiği 'öykü anlatma' zorunluluğunu aşmış olacak, dili en yalına indirgenmiş biçimiyle kullanabilecek, dahası, 'sözsüz oyun'larda hiç kullanmayabilecekti. En önemlisi de 'oyun' sözcüğünün 'oyun oynama' anlamını da çağrıştırmamasından büyük bir tat almasıydı. 'Tiyatro benim için şu nedenle değerlidir' demişti; 'kendi kuralları içinde işleyen küçük bir dünya oluşturur; tıpkı bir satranç tahtası üstünde olduğu gibi bir oyun kurarsınız.'(Innes'te, 1981: 214-215)

Beckett'in 'kurduğu' ve sahneye çıkartıldığı an tiyatro tarihine geçen 'oyun' *Godot'yu Beklerken*'dir. Bu oyunda karakterler 'gösteri' dünyasının 'komik ikili'leri, özellikle de birbiriyle itişerek güldürü üretirken, bir yandan da insanın trajik konumunun altını çizen sirk palyaçoları model alınarak düzenlenmiştir. Oyunun kahramanları, oyun boyunca 'oyun' kurarlar sahnede. Sanki hiç yetenekleri yokken, ya da tüm yeteneklerini yitirmişken zorla sahneye çıkartılmış (dünyaya fırlatılmış) birer beceriksiz oyuncudur onlar. Onlar, 'dünya bir sahnedir' diyen büyük **Shakespeare**'in 'oyuncu'larıdır: sahneye itilivererek yaşama oyununa zorlanan, 'Macbeth'te dile getirildiği gibi, rolleri bitince de sahneden indirilip unutuluveren 'insan'... Beckett'in *§Godot*'daki oyuncularını her gün, sonsuza dek sahneye çıkmak zorundadır; çünkü -belki de biri 'beden'i, öteki 'ruh'u simgeleyen- bu 'trajikomik ikili', **tıpkı palyaçolar gibi tüm insanlıktır.**

Onlar 'Şarlo'nun yakın akrabalarıdır. Onların da 'Şarlo' gibi 'sahne isimleri' vardır: Gogo ve Didi; oyun boyunca, 'sahne ismi' 'Godot' olan, onları bekletip de gelmeyerek onlara 'oyun oynayan' bir başka 'oyuncu'yu beklerler...

Beckett'in, dili en yalın –süslemelerden bütünüyle arındırılmış- biçimiyle kullanabilmek amacıyla, anadili olan İngilizce'yi kullanarak değil, Fransızca olarak yazdığı *Godot* 'uyumsuzluk' tiyatrosunun temel yapıtlarından sayılır. İlk kez 1953 yılında Paris'te sahnelenen yapıt, izleyenlerin yarısı tarafından, tiyatronun yasallaşmış özelliklerini hiçe saydığı için ağır biçimde eleştirilmiş, öteki yarısı tarafından da aynı nedenle göğe çıkartılmıştı.

İlginçtir, Beckett'in 'Godot' örneğinde somutlaşan 'uyumsuz' tiyatronun içerdiği düşünceyle belirli noktalarda buluşan 'varoluşçuluk' akımının yönlendirdiği sahne yapıtları 'uyumsuzluk tiyatrosu' oluşumu içinde yer almaz. Oysa 'uyumsuz' (absürd) sözünü ünlendiren **Albert Camus**, amaçsız , anlamsız bir dünyaya fırlatılmış insanın konumunu irdeleyen **Jean-Paul Sartre**'dir. Varoluşçu düşüncenin bu iki büyük yazarı, 'uyumsuz' olanı, mantık yürütmeye dayalı, yasallaşmış tiyatro söylemi ile irdelerken, Beckett'in 'uyumsuz tiyatro'sunda 'uyumsuzluk', 'uyumsuz'/radikal (tiyatronun onaylanmış kalıplarını kıran) bir söylem ile dile getirilir. İçerik açısından da önemli farklılıklar vardır. Söz gelimi, Sartre tiyatrosu, bireyin üstünde yoğunlaşarak, bireyin kendisini tanımlama yolunda 'eylem' yapabileceği, bir kılıftan başka bir şey olmayan 'varoluş'unu değerli bir 'öz' ile doldurma yolunda 'özgür seçim' olanağına sahip olduğunu savunurken, Beckett'in 'uyumsuz tiyatro'sunun kişileri etkin değil, edilgindir. İçine fırlatıldıkları dünyada 'değer' üretebilme olanağından yoksundurlar; bu nedenle, birey bile değildirlir. Varoluşlarını olumlama yolundaki çabalarının tümü bir 'ayuntu' bir 'aldanış'tır yalnızca...

Beckett 'varoluş'u olumlama yolundaki çabaların boşuna olduğunu üç farklı sahne dili kullanarak anlatmıştır. *Godot*'da, trajikomik ikili' Gogo ve Didi'yi kimse anımsamaz. Bu durumda, değil varoluşlarını olumlamak, varolup olmadıklarını bile belirlemek olanaksızdır. Her akşamüstü ıssız bir yol kenarında buluşarak güneş batana dek Godot'yu bekleyen –bunu insanlığın başlangıcından bu yana sürekli olarak yapmış olmalarına ve söz verip de gelmeyen Godot'nun maskarası olmanın ötesinde sonuç alamamış olmalarına karşın, randevularını bir gün bile aksatmayan- Gogo ve Didi, 'herhangi bir yer' olarak tanımlanabilecek bir 'uzam'ın ve 'herhangi bir akşamüstü' niteliği taşımanın ötesine gidemeyen bir 'zaman'ın belirsizliğine tutsaktırlar. Yoldan geçerken her seferinde Gogo ve Didi ile karşılaşan Pozzo efendi ve kölesi Lucky ise 'toplumsal zaman' ve 'toplumsal uzam'ın belirleyiciliği altındaki varoluş süreçleri içinde ortaya 'olumlu eylemler' koyabildikleri 'avuntu'suna sığınabilmişken, 'uzam'ın ve 'zaman'ın belirleyiciliği azaldıkça –insanlar dünyasında 'başarı' adı verilen eylemlere güçleri yetmemeye başlayınca- yaşamları boyunca 'aldanış'lara tutsak olduklarının bilincine varacaklardır.

Bu bilinçlenme *Godot*'da, Pozzo tarafından 'söz' yoluyla anlatılırken, birkaç yıl sonra yazılmış olan *Sözsüz Oyun* II'de 'görsel' düzlemde anlatılır. Sahnede iki palyaço vardır. Biri yaşadığı her günü dua etmek dışında hiçbir şey yapmadan geçirirken, öteki 'zaman'ın ve 'uzam'ın baskısı altında hızlı bir 'eylem' içine girer; toplumsal çevrenin ona öğrettiklerini gerçekleştirerek 'önemli' işler yaptığı 'aldanışı' içinde, yaşamın yükünü sırtlar. Oysa iki palyaçonun da sonu aynıdır: ikisi de son aşamada yaşamlarını 'anamlı' kılamadan, ana rahminden çıktıkları konumda mezara girerler.

Daha sonraki yıllarda yazılan *Suluk*'ta ise insan görüntüsü de yok olmuş, 'uzam' ve 'zaman' ortadan kalkmış, geriye

yalnızca karanlık, ışık ve 'ses' kalmıştır. Yalnızca otuz saniye süren oyun karanlıkta başlar, sonra sahne ışışa boğulur. Banda alınmış bir bebek çığlığı, iç çekercesine soluk alışlar ve bir başka çığlık birbirini izler ve sahne yine kararır. İnsan doğmuş, yaşamış ve ölmüştür. *Godot* oyununda Pozzo'nun dediği gibi, insan doğduğu anda mezara düşmektedir: 'Bir an gün ışır, sonra yine gece...' Beckett kendi yarattığı bir oyun kişisinin bir tümcesinden, 'dil'i ve 'görüntü'yü hiç kullanmadan yeni bir oyun oluşturmuştur. Yazının sıfır noktasına ulaştığı gibi tiyatronun da sıfır noktasına doğru ilerlemektedir...Bir sonraki adımı da kendi oyunlarını sahnelemek olacaktır. Oyunlarını yönetirken, metinleri sürekli olarak değiştirerek, aynı yapıtı yeniden yaratma olanağına kavuşmuştur Beckett. Yeni bir dile, yeni anlatım boyutlarına ulaşma yolundaki arayışını böylece yazmanın ötesinde de sürdürmüştür.

II

Bu kitapta **Genco Erkal**'ın çevirisinden okuyacağınız 'Oyun Sonu' Beckett'in birkaç uzun oyunundan biridir. Aynı zamanda *Godot'yu Beklerken*'i izleyen ilk oyunudur.

İlk kez 1957'de Londra'daki Royal Court Theatre'da, *Godot'yu Beklerken*'in yönetmeni **Roger Blin** tarafından sahnelenen 'Oyun Sonu', tıpkı bir önceki oyunda olduğu gibi trajikomik ikili anlayışına dayandırılmıştır. Ancak, *Godot*'nun baş 'ikili'si Vladimir ve Estragon'un 'uyumsuz ve mutsuz', ama palyaço sevimliliğindeki kafadarlığından yoksundur bu oyundaki 'ikili'. Sanki Vladimir ile Estragon, *Godot'yu* beklemekten vazgeçerek, alıp başlarına gitmişler, sahneyi *Godot* oyununun ikinci 'ikili'si Pozzo ve Lucky'ye bırakmışlardır. 'Efendi' Pozzo, Hamm'e, 'köle' Lucky de Clov'a dönüşmüş gibidir bu yeni oyunda. Ancak, Hamm

hem Pozzo gibi kördür, hem de hareket yeteneğini Pozzo'ya oranla bütünüyle yitirmiştir. Hamm inmelidir. Gereksinimlerini karşılamak için başkalarına bağımlı bir hasta, umutsuz bir yatalak... Clov ise romatizmalı bacaklarından dolayı oturamadığı için hep yürür, ama tıpkı Lucky gibi, o da –artık hiçbir engel olmamasına karşın- ‘efendi’sini bırakıp gidemez. Onca yılın bağımlılığından sonra...

Hamm ile Clov’un hasta-hastabakıcı ilişkisi içinde yürüttükleri ‘sevgisiz’ ama ‘zorunlu’ birlikteliğin temel ironisi şudur: kilerin kilidinin şifresini bilen Hamm yürüyemez; yürüyebilen Clov ise şifreyi bilmez. Köle ile efendi arasındaki ilişki sıfır noktasında kilitlenmiştir. Yapılabilecek hiçbir şey yoktur. Dahası, bir önceki oyunda ‘Tanrı’ olarak yorumlama eğiliminde olduğumuz Godot bile beklenmez artık; Hamm’in deyişiyle ‘Tanrı kallesin teki’dir; ‘öyle biri yok’tur... Sevgisizliğin, yoksunluğun, mutsuzluğun oyunudur ‘Oyun Sonu’. Ne ki Hamm’in deyişiyle ‘hiçbir şey mutsuzluk kadar gülünç değildir’ Beckett mutsuzluğun komedisini yazmaktadır.

Beckett oyununu iç içe geçmiş iki tür ‘oyun içinde oyun’ üstüne kurar. Bir düzlemde oyun ‘metateatral’ yaklaşımın ürünüdür. Hamm ve Clov, tiyatro sahnesinde rol oynayan iki ‘oyuncu’ olduklarının bilincindedirler; dolayısıyla, oyun içindeki konuşmaları ‘monolog’, ‘diyalog’, ‘apar’, ‘yüksek sesle düşünme’, ‘çıkış sözleri’ olarak nitelerler; Hamm ‘son uzun konuşma’sı için ‘ısınma alıştırmaları’ yaptığını söyler. Dahası, ‘söz’ düzeninde, **Shakespeare**’in oyunlarının en vurucu deyişlerine göndermeler bulunur. Beckett, ‘oyuncu’ Hamm aracılığıyla, Shakespeare tiyatrosunun ‘mantıklı’ ve görkemli söylemini çağrıştıracak göndermeleri, ‘mantık’ olgusunun yokolduğu bir anlatım düzleminde ironik bir yaklaşımla değerlendirmektedir.

Bir başka düzlemde ise ‘satranç oyunu’ düzeneği söz ko-

nusudur. Hamm oyun başında satranç tahtasının tam ortasındadır. İsteği üstüne, Clov tarafından yeri değiştirilirse de, sonunda Hamm, en baştaki yerine yerleştirilmesini ister. Clov ise oyun boyunca bir satranç taşı düzeneği içinde hareket etse de son aşamada en baştaki yerine döner. ‘Satranç oyunu’nda ‘son hamle’ yapılamamış, Hamm ölmemiş, Clov evi terk etmemiş, hiçbir sonuca ulaşamamıştır.

Baştan sona ‘oyun’ olgusunun işitsel-görsel biçimselliğine dayandırılan *Oyun Sonu* özde Hamm’in oynadığı ‘bilinç oyunu’nun yansıması gibidir. Oda dekoru Hamm’in kafatasının içini gösterir; duvarlar gridir, beyin rengindedir. Tam ortada oturan Hamm’in arkasında, iki yanında ve yüksekte yer alan iki küçük pencere onun görmeyen gözleri gibidir. Clov pencerelere tırmanıp dışarı bakarak, bir anlamda Hamm’in bilincinde olan biteni anlamaya çalışmaktadır. Bu durumda, pencerelerden bakıldığında görülen –Hamm gibi ‘efendi’lerin 20. yüzyıl uygarlığını dünyayı bir ‘çorak ülke’ye dönüştürme yolunda sömürdüğünü imleyen- karabasan imgeleri de Hamm’in bilincinin ürettiği görüntüler olarak yorumlanabilir.

‘Öznel’ olanı öne çıkarması ve ‘gerçek’ dediğimizin ‘nesnel’ olarak belirlenemezliğini vurgulaması açısından *Oyun Sonu* modernist tiyatronun has örneklerinden biri olarak nitelendirilebilir.

Hamm’in, uzam ve zaman dışı kalarak çöp bidonuna tıklmış annesi Nell ve babası Nagg’in garip/sevimsiz/ acınası varlığı ise Beckett’in, ‘karakter’in hareket olanaklarını sınırladığını, dahası, sahne görüntüsünde ‘bedensel bütünlük’ten de vazgeçtiğini gösterir. Nell ve Nagg yoluyla insanı bedeninden ‘soyutlama’ işlemi de başlamıştır. Karakter parçalanmakta, ‘görüntü’ ‘söz’ün yerine geçmekte ve Beckett daha sonra yazacağı kısa oyunlarına, minimalist yaklaşımının sıfır noktasına doğru ilerlemektedir.

III

Beckett'in 100. yaşının kutlandığı 2006 yılı pek çok Beckett etkinliğine sahne oldu. 4. Uluslararası Tiyatro Olimpiyatları'nı da çerçevesi içine alan ve Beckett'in dört farklı oyununun sergilenmesine olanak sağlayan 15. Uluslararası İstanbul Tiyatro Festivali'nin en önemli etkinliklerinden biri Samuel Beckett'in *Oyun Sonu* başlıklı yapıtının İKSV Dostlar Tiyatrosu projesi olarak sunumuydu. Bir Türkiye-Fransa ortak yapımı olarak gerçekleşen oyunu, Samuel Beckett ile önce oyuncu, daha sonra da yönetmen olarak çalışmış olan **Pierre Chabert**'in sahnelediği bu yapımda elinizdeki kitapta yer alan **Genco Erkal** çevirisi kullanıldı. Bu çevirinin öyküsünü şöyle anlatıyor Erkal:

Yönetmen...iki kez İstanbul'a gelerek oyuncularını tanıdı. Oyunlarımızı izledi, masa başı çalışmalarını yaptık. Bu arada oyunun bugüne kadar yapılan çevirilerinin yetersizliğini gördük ve sonunda çeviri işi de üstüme kaldı. Chabert, Beckett tiyatrosunu çok iyi tanıyor. Onunla hem oyuncu hem yönetmen olarak yıllarca birlikte çalışıp, yakın dostu olmaktan gelen bilgisiyle bu tiyatronun özelliklerini bize aktardı. Beckett tiyatrosunda dilin önemini, dilin müziğinin, ritimlerin, tekrarların, susmaların inceliğini anlattı. Bir yazarı tanımanın en iyi yolunun onu çevirmeye çalışmak olduğuna bir kez daha inandım. Müthiş zor bir metin, çetin ceviz. Üç ayımı aldı. İngilizce metinle de karşılaştırarak, Beckett'in, kendi metnini başka bir dile çevirirken karşılaştığı güçlüklerden ve onlara bulduğu çözümlerden ders alarak kabul edilebilir bir çalışma metni oluşturdum. Provalar sırasında da onu geliştirdik.

Festival'de üç kez sunulan *Oyun Sonu*'nda kusursuz bir

yorum izledik. Yönetmen Chabert, tiyatro olgusu bağlamındaki tutumunu yakından bildiği Beckett'in yapıtına şöyle yaklaşmıştı: 'Sadelik, enerji, ritm, mizah, müzikalite ve Beckett'in metnine mutlak sadakat...'

Genco Erkal'ın deyişiyle, 'Chabert'in yaklaşımı yazarın metnine, parantez içindeki anlatımlara varıncaya dek tam bir bağlılık gerektiriyordu.' Topluluk önce bu disiplini kısıtlayıcı bulmuştu; Ancak, 'oyunun kurallarını iyice öğrendikten sonra bu disiplinin nasıl bir özgürlük getirdiğini, oyununun yaratıcılığını kamçıladığını fark edecektik,' diyor Erkal. Aynı zamanda hem 'naif' hem de 'karmaşık' (kompleks) olabilen bir lirik şiirin sahnede şarkı gibi söylenmesini öngörür Beckett tiyatrosu; sahne olayının enerjisini, ritmini, oynusuluğunu, oynaklığını kotaramazsanız oyun da güme gider. Yönetmen **Chabert**, oda müziği inceliğinde beselenmiş olan oyuna, yukarıda dile getirdiği stratejilere bağlı kalarak kusursuz bir 'şef' yorumu katmıştır. En önemli çabası da, Erkal'ın deyişiyle, 'oyunun özündeki mizahı ortaya çıkarması, ..., genelde durağan, karamsar bilinen Beckett tiyatrosuna canlı, enerjik bir yorum getirmesi'ydi.

Oyun Sonu'nun bu özel yapımının serüveni 2006 boyunca hep sürecek, oyun Kasım ayında, Uluslararası Paris Beckett Festivali kapsamında da sergilenerek seyirciyle yurt dışında da buluşacaktı. Söz konusu Festival şöyle düzenlenmişti. Fransa'dan **Pierre Chabert** ve İrlanda'dan **Tom Bishop** yazarın 100 doğum yıldönümünü büyük bir festivalle kutlamaya karar vererek hem Fransa'da, hem İrlanda ve İngiltere'de Beckett'in bütün oyunlarının oynanacağı yoğun bir program hazırlarlar. Dostlar Tiyatrosu-İstanbul Kültür Sanat Vakfı-Pierre Chabert bağlantısının kurulduğu noktaya gelinir ve hazırlanan yapım İstanbul'da Festival seyircisine sunulur. Sıra Paris'teki seyirciyle buluşmaya gelmiştir. Bu süreci Genco Erkal şöyle anlatıyor:

Paris'in en prestijli sahnelerinden biri olan, Peter Brook'un ünlü tiyatrosu Les Bouffes du Nord'da sahneye çıkmak büyük bir ayrıcalıktı. Orası büyümlü bir mekân. Dekorsuz oynadık. Tiyatronun kendi yarı yıkık, eski duvarlarından daha etkileyici bir dekor olamazdı herhalde. Sahnenin derinliğı, yüksekliğı, boşluğu (Peter Brook'un kitabı *Boş Alan*'ı anımsayın) oyuna inanılmaz bir boyut katıyordu. Fransızca üstyazılı oynadık. İki günde 800 izleyiciyle buluştuk. Nitelikli bir seyirci kitlesiydi. Tepkiler bizi uçuracak kadar güçlüydü. Oyun sonunda görüştüğümüz izleyicilerden övgü dolu mesajlar aldık. Tiyatrocu başka ne bekler ki?

Tiyatro tarihimize anlı şanlı bir serüvenden süzülerek böylece geçiveren *Oyun Sonu* yapımı Dostlar Tiyatrosu'nca 2006-2007 tiyatro dönemi boyunca sunulacak. 100. yaşı yurt içinde ve dışında başarılı etkinliklerle kutlanan S.Beckett üstüne düşünme ve düşünce üretme olanakları sürecek...

Oyun Sonu'nu okuyanlar, belki de şu soruyu sormadan edemeyecekler: Beckett'in insana bakışı bütünıyla karamsar olarak nitelenebilir mi? 'Oyunlarımın anahtar sözcüğü /BELKİ/ dir' demiştir Beckett. (Driver'da, 1961: 23) Tüm oyunları 'açık uçlu'dur ve yüzde elli oranındaki karamsarlık, 'belki' sözcüğünün katkısıyla, yüzde elli oranında iyimserlikle dengelenmektedir. **Martin Esslin**'in deyişiyile, 'Belki de -bizden sonsuza dek gizli kalacak olsa da- bir anlamı vardır evrenin..' (1976: 76) Ne dersiniz?

Kaynaklar:

Dobrez, L.A.C. *The Existential and Its Exits*. Londra: The Athlone Pres, 1986.

Driver, Tom F. 'Beckett by the Madelaine' *Columbia University Forum*, (Summer 1961)

Esslin, Martin. *An Anatomy of Drama*. New York: Hill and Wang, 1976.

Hinchliffe, Arnold P. *The Absurd* Londra: Methuen, 1972.

Innes, Christopher. *Holy Theater*. Cambridge: Cambridge Uni-

versity Pres, 1981.

Kern, Edith. *Existential Thought and Fictional Technique*. New Haven: Yale University Press, 1970.

Yüksel, Ayşegül. *Samuel Beckett Tiyatrosu*. (3.basım) İstanbul: Dünya Yayıncılık, 2006.

* Bu yazının ilk bölümü *Felsefe Yazın Dergisi*'nin 7. sayısında (Mayıs-Haziran 2006, s. 21-23) yayımlanan aynı başlıklı makalemden alınmıştır. Bana bu izni verdikleri için Felsefeciler Derneği'ne ve *Felsefe Yazın Dergisi* yöneticilerine teşekkür ederim. A.Y.

SAMUEL BECKETT

OYUN SONU

[Fin de Partie / Endgame]

Türkçesi
Genco Erkal

KİŞİLER :

CLOV
HAMM
NAGG
NELL

Çıplak bir iç mekân.

Gri ışık.

Arka planda, sağ ve sol duvarlarda, yüksekte, perdeleri örtülü iki ufak pencere.

Ön planda, sağda bir kapı, kapının yanında, duvarda tersine dönmüş bir tablo asılı.

Ön planda, solda, eski bir çarşafla örtülü, yan yana iki çöp tenekesi.

Ortada, eski bir çarşafla örtülü olan Hamm, tekerlekli bir koltukta oturuyor.

Koltuğun yanında Clov kımıldamadan ona bakıyor. Yüzü çok kırmızı.

Clov, soldaki pencerenin altına gider. Katı ve sallantılı bir yürüyüş. Başını yukarı kaldırır, soldaki pencereye bakar. Başını çevirir, sağdaki pencereye bakar. Sağdaki pencerenin altına gider. Başını yukarı kaldırır, sağdaki pencereye bakar. Başını çevirir, soldaki pencereye bakar. Çıkar, hemen küçük bir merdiven getirir, soldaki pencerenin altına koyar, üstüne çıkar, perdeyi çeker. Merdivenden iner, sağdaki pencereye doğru altı adım atar, dönüp merdiveni alır, sağdaki pencerenin altına yerleştirir, üstüne çıkar, perdeyi çeker. Tabureden iner, soldaki pencereye doğru üç adım atar, dönüp merdiveni alır, soldaki pencerenin altına yerleştirir, üstüne çıkar, pencereden bakar. Kısa gülüş. Merdivenden iner, sağdaki pencereye doğru bir adım atar, dönüp merdiveni alır, sağdaki pencerenin altına yerleştirir, üstüne çıkar, pencereden bakar. Kısa gülüş. Merdivenden iner, çöp tenekelerine doğru gider, merdiveni almak için geri döner, alır, vazgeçer, bırakır, çöp tenekelerine gider, üstlerindeki örtüyü kaldırır, Föyde Aksitler, koltukta oturur. Bir tanesi-

nin kapağını kaldırır, eğilir ve tenekenin içine bakar. Kısa gülüş. Kapağı tekrar kapatır. Öbür tenekeyle aynı oyun. Hamm'a doğru gider, üstündeki örtüyü kaldırır, özenle katlar, koluna alır. Sırtında bir robdöşambr, başında fötr bir takke, üstünde kan lekeleri olan bir mendil yüzünde, boynunda bir düdük asılı, dizlerinde bir battaniye, ayaklarında kalın çoraplar, Hamm, uyur gibidir. Clov ona bakar. Kısa gülüş. Kapıya gider, durur, döner, sahneyi izler, seyircilere döner.

CLOV (Sabit bakış, donuk sesle) Bitti, bitiyor, bitecek, belki bitecek. (Bir an.) Taneler tanelere eklenir, birer birer, birikir ve bir gün, ansızın, bir yığın olur, ufak bir yığın, olanaksız yığın. (Bir an.) Artık beni cezalandıramazlar. (Bir an.) Üç çarpı üç çarpı üç metre mutfağıma gidip beni düdükle çağırmasını bekleyeceğim. (Bir an.) Güzel boyutlar bunlar! Masaya yaslanacağım, duvara bakacağım, beni düdükle çağırmasını bekleyeceğim. (Bir an hareketsiz kalır, sonra dışarı çıkar. Hemen geri döner, merdiveni alır, merdivenle dışarı çıkar. Kısa bir zaman. Hamm kımıldar. Mendilin altında esner. Mendili kaldırır. Yüzü çok kırmızıdır. Siyah gözlük.)

HAMM Bende... (Esner) oyun sırası.. (Açık mendili kolunun gittiği kadar uzatarak önüne tutar.) Yaşlı çaput! (Gözlüğünü çıkarır, gözlerini, yüzünü ve gözlüğünü siler, takar, mendili dikkatle katlar ve incelikle robdöşambrının üst cebine koyar. Boğazını temizler, parmak uçlarını birleştirir.) Benimkinden daha... (esner) daha yüce... sefalet olabilir mi? Kuşkusuz. Bir zamanlar. Ama, şimdi? (Bir an.) Babam? (Bir an.) Annem? (Bir an.) Eee... köpeğim? (Bir an.) Onların da acı çektiğini kabul edebilirim... o tür yaratıkların acı çekebileceği kadar... ama bu, acılarımız

eşittir anlamına mı gelir? Kuşkusuz. (*Bir an.*) Hayır, her şey ke... (*Esner*) kesin. (*Gururlu*) İnsan ne kadar büyükse, o kadar doludur. (*Bir an. Kederli*) Bir o kadar da boş. (*Koklar.*) Clov! (*Bir an.*) Yok, yalnızım. (*Bir an.*) Ne düşlerdi ama! O ormanlar! (*Bir an.*)Yeter, artık bitme vakti geldi, sığınakta da. (*Bir an.*) Gene de karar veremiyorum, karar veremiyorum... bitirmeye. Evet, bu işte, artık bitme vakti geldi, gene de karar veremiyorum... (*Esner*) bitirmeye. (*Esner.*) Aman be, ne duruyorum, gidip yatsam daha iyi olacak.

(*Düdüğünü öttürür. Clov hemen girer. Koltuğun yanında durur.*)

Havayı kirletiyorsun! (*Bir an.*) Hazırla beni, yatacağım.

CLOV Daha şimdi kaldırdım seni.

HAMM Ee, ne olacak?

CLOV Her beş dakikada bir seni kaldırıp yatıracak değilim.

İşim var benim.

(*Bir an.*)

HAMM Sen hiç benim gözlerimi gördün mü?

CLOV Hayır.

HAMM Ben uyurken gözlüğümü çıkarıp gözlerime bakmayı hiç merak etmedin mi?

CLOV Göz kapaklarını kaldırarak mı? (*Bir an.*) Hayır.

HAMM Bir gün sana gösteririm onları. (*Bir an.*) Görünüşe bakılırsa, bembeyaz olmuşlar. (*Bir an.*) Saat kaç?

CLOV Her zamanki gibi.

HAMM Baktın mı?

CLOV Evet.

HAMM Eee?

CLOV Sıfır.

HAMM Yağmur yağmalıydı.

CLOV Yağmayacak.

(*Bir an.*)

HAMM Onun dışında, nasılsın?

CLOV Şikâyet etmiyorum.

HAMM Her zamanki gibi misin?

CLOV (*Sinirli*) Şikâyet etmiyorum dedim sana.

HAMM Bende bir tuhaflık var. (*Bir an.*) Clov.

CLOV Evet.

HAMM Bıkmadın mı?

CLOV Evet! (*Bir an.*) Neden?

HAMM İşte bu... bu... şeyden.

CLOV Oldum olası. (*Bir an.*) Sen bıkmadın mı?

HAMM (*Kederli*) Değişmesi için bir neden yok o zaman.

CLOV Bitebilir. (*Bir an.*) Ömür boyu aynı sorular, aynı yanıtlar.

HAMM Hazırla beni. (*Clov kıpırdamaz.*) Git çarşafı getir. (*Clov gene kıpırdamaz.*) Clov.

CLOV Evet.

HAMM Artık sana yiyecek vermeyeceğim.

CLOV Ölüyoruz o zaman.

HAMM Öldürmeyecek kadar vereceğim. Hep aç kalacaksın.

CLOV Ölmeyiz o zaman. (*Bir an.*) Gidip çarşafı getireyim. (*Kapıya doğru gider.*)

HAMM Boş ver. (*Clov durur.*) Günde bir bisküvi vereceğim. (*Bir an.*) Bir buçuk bisküvi (*Bir an.*) Neden benimle kalıyorsun?

CLOV Neden beni tutuyorsun?

HAMM Başka kimse yok.

CLOV Başka yer yok.

(*Bir an.*)

HAMM Yine de beni terk ediyorsun.

CLOV Çalışıyorum

HAMM Beni sevmiyorsun.

CLOV Hayır.

HAMM Bir zamanlar severdin.

CLOV Bir zamanlar!

HAMM Sana çok çektirdim. *(Bir an.)* Değil mi?

CLOV Ondan değil.

HAMM *(Kızgın)* Sana çok çektirmedim mi?

CLOV Çektirdin.

HAMM *(Ferahlamış)* Haa! Neyse, korkuttun beni! *(Bir an. Soğuk.)* Özür dilerim. *(Bir an. Daha yüksek.)* Özür dilerim, dedim.

CLOV Duydum. *(Bir an.)* Kanadın mı?

HAMM Daha az. *(Bir an.)* Ağrı kesicimin vakti gelmedi mi daha?

CLOV Hayır.

(Bir an.)

HAMM Gözlerin nasıl?

CLOV Kötü.

HAMM Bacakların nasıl?

CLOV Kötü.

HAMM Ama kımıldayabiliyorsun.

CLOV Evet.

HAMM *(Sert)* Kımılta o zaman!

(Clov dipteki duvara gider, alnı ve elleriyle duvara dayanır.)

Neredesin?

CLOV Burada.

HAMM Geri gel!

(Clov koltuğun yanına döner.)

Neredesin?

CLOV Burada.

HAMM Beni neden öldürmüyorsun?

CLOV Kilerin şifresini bilmiyorum.

(Bir an.)

HAMM Git bana iki bisiklet tekerleği getir.

CLOV Bisiklet tekerleği yok artık.

HAMM Bisikletini ne yaptın?

CLOV Benim hiç bisikletim olmadı.

HAMM Olmaz öyle şey!

CLOV Ortalıkta hâlâ bisiklet varken, benim de bir bisikletim olsun diye ağlamıştım. Ayaklarına kapanmıştım. Başından savdın beni. Şimdi yok artık.

HAMM Seni yolladığım zamanlar peki? Yoksullarımı denetlemeye gittiğinde. Hep yaya mı gidiyordun?

CLOV Kimi zaman atla.

(Çöp tenekelerinden birinin kapağı açılır, Nagg'ın elleri görülür, tenekenin kenarını tutar. Sonra başında bir gece takkesi, Nagg boynuna kadar çıkar. Yüzü çok beyazdır. Esner ve dinler.)

Seni terk ediyorum, işim var.

HAMM Mutfağında mı?

CLOV Evet.

HAMM Buranın dışında ölüm var! *(Bir an.)* İyi, git haydi. *(Clov çıkar. Bir an.)* İlerliyoruz.

NAGG Lapam!

HAMM Lânetli döl!

NAGG Lapam!

HAMM Yaşlılar yok artık! Hiç utanma kalmadı. Tıkınmaktan başka bir şey düşünmüyor bunlar.

(Düdüğünü öttürür. Clov girer. Koltuğun yanında durur.)

Hayrola! Beni terk ediyordun hani?

CLOV Daha değil. Daha değil.

NAGG Lapam!

HAMM Lapasını ver şunun.

CLOV Lapa yok artık.

HAMM *(Nagg'a)* Duydun mu? Lapa yok artık. Artık hiç lapa yiyemeyeceksin.

NAGG Lapamı isterim!

HAMM Bir bisküvi ver şuna.

(Clov çıkar.)

Lanetli düzücü! Kesik bacaklarından ne haber?

NAGG Kesik bacaklarımdan sana ne.

(Elinde bir bisküvi, Clov girer.)

CLOV Geldim, bisküviyi getirdim.

(Bisküviyi Nagg'ın avucuna koyar. Nagg bisküviyi alır, yoklar ve koklar.)

NAGG *(Ağlamaklı)* Ne bu be?

CLOV Köpek bisküvisi.

NAGG Sert bu! Yiyemem!

HAMM Tık şunu içeri!

(Clov, Nagg'ı çöp tenekesine tıkar, kapağı kapatır.)

CLOV *(Koltuğun yanındaki yerine döner)* Yaşlılar bilebilseydi!

HAMM Otur üstüne.

CLOV Oturamıyorum.

HAMM Doğru. Ben de ayakta duramıyorum.

CLOV Böyle işte.

HAMM Herkesin özelliği kendine... *(Bir an.)* Telefon eden olmadı mı? *(Bir an.)* Gülmeyecek miyiz?

CLOV *(Düşündükten sonra)* Canım istemiyor.

HAMM *(Düşündükten sonra)* Benim de. *(Bir an.)* Clov.

CLOV Evet.

HAMM Doğa unuttu bizi.

CLOV Doğa yok artık.

HAMM Doğa yok ha! Abartıyorsun.

CLOV Çevremizde.

HAMM Ama soluk alıyoruz, değişiyoruz! Saçlarımızı, dişlerimizi kaybediyoruz! Tazeliğimizi! Ülkülerimizi.

CLOV Doğa bizi unutmadı o zaman.

HAMM Ama artık yok diyorsun.

CLOV *(Kederli)* Dünyada kimse bizim kadar çarpık düşünmemiştir.

HAMM Elimizden geleni yapıyoruz.

CLOV Hata ediyoruz.

(Bir an.)

HAMM Sen kendini bir şey sanıyorsun, ha?

CLOV Bin.

(Bir an.)

HAMM Pek hızlı gitmiyor *(Bir an.)* Ağrı kesicimin vakti gelmedi mi daha?

CLOV Hayır. *(Bir an.)* Seni terk ediyorum, işim var.

HAMM Mutfağında mı?

CLOV Evet.

HAMM Ne işiymiş bu, merak ettim.

CLOV Duvara bakıyorum.

HAMM Duvara! Peki ne görüyorsun bakalım duvarında? Mane mane? Çıplak vücutlar mı?

CLOV Ölen ışığımı görüyorum.

HAMM Ölen ışığını! Lafa bak lafa! İyi ya, ışığın burada da pekala ölebilir. Sen önce bana şöyle bir bak da, ondan sonra ışığından söz et.

(Bir an.)

CLOV Benimle böyle konuşamazsın.

(Bir an.)

HAMM *(Soğuk)* Özür dilerim. *(Bir an. Daha yüksek.)* Özür dilerim, dedim.

CLOV Duydum.

(Bir an. Nagg'ın tenekesinin kapağı kalkar. Eller dışarı çıkar, tenekelerin kenarını tutar, sonra başı görünür. Bir elinde bisküvi vardır. Dinler.)

HAMM Tohumların boy verdi mi?

CLOV Hayır.

HAMM Filizlendiklerini görmek için toprağı biraz eşele-

din mi?

CLOV Filizlenmemişler.

HAMM Belki henüz çok erken.

CLOV Filizlenecek olsalardı filizlenirlerdi. Hiç filizlenmeyecekler.

(Bir an. Nagg bisküviyi eline alır.)

HAMM Pek neşeli değil durum. *(Bir an.)* Ama gün sonunda hep böyle olur, değil mi Clov?

CLOV Hep!

HAMM Bu da ötekiler gibi bir gün sonu, değil mi Clov?

CLOV Öyle görünüyor.

(Bir an.)

HAMM *(Tedirgin)* Peki ama ne oluyor, ne oluyor?

CLOV Bir şeyler doğal akışını sürdürüyor.

(Bir an.)

HAMM İyi, git haydi.

(Arkasına dayanır, hareketsiz kalır. Clov kıpırdamaz. Derin bir ah çeker. Hamm doğrulur.)

Sana git demiştim sanıyorum.

CLOV Çalışıyorum. *(Kapıya gider, durur)* Doğduğum günden beri.

(Çıkar.)

HAMM İlerliyoruz.

(Arkasına dayanır, hareketsiz kalır. Nagg öbür tenekenin kapağına vurur. Bir an. Kapak kalkar, Nell'in elleri dışarı çıkar, tenekenin kenarını tutar, sonra başı görünür. Dantelli bir bone giymektedir. Yüzü bembeyazdır.)

NELL Ne var, tontonum? *(Bir an.)* Sevişme vakti mi?

NAGG Uyuyor muydun?

NELL Yoo, hayır!

NAGG Öp beni.

NELL Öpüşemeyiz.

NAGG Denevelim!

(Güçlükle birbirlerine yaklaşmaya çalışırlar. Birbirlerine değemezler. Ayrılırlar.)

NELL Neden her gün bu komedi?

(Bir an.)

NAGG Dişimi kaybettim

NELL Ne zaman?

NAGG D n ağzımdaydı.

NELL (Hüzünlü) Ah, d n!

(G cl kle birbirlerine dönerler.)

NAGG Beni görebiliyor musun?

NELL Zar zor. Ya sen?

NAGG Ne?

NELL Beni görebiliyor musun?

NAGG Zar zor.

NELL Daha iyi. Daha iyi.

NAGG  yle deme. (Bir an.) Görme duyumuz zayıfladı.

NELL Evet.

(Bir an. Birbirlerine sırtlarını dönerler.)

NAGG Beni duyuyor musun?

NELL Evet. Ya sen?

NAGG Ben de. (Bir an.) İşitme duyumuz zayıflamadı.

NELL Neyimiz?

NAGG İşitme duyumuz.

NELL Evet. (Bir an.) Bana söyleyeceğin başka bir şey var mı?

NAGG Hatırlıyor musun...

NELL Hayır.

NAGG İki kişilik bisikletle kaza yapıp hani, bacaklarımızı oracıkta bırakmıştık.

(Yürekten gülerler.)

NELL Ardenler'deydi.

(Daha hafif gülerler.)

NAGG Sedan yolunda.

(Çok daha hafif gülerler. Bir an.)

Üşüyor musun?

NELL Evet, çok üşüyorum. Ya sen?

NAGG Donuyorum. (Bir an.) İçeri girmek ister misin?

NELL Evet.

NAGG Gir öyleyse.

(Nell kıpırdamaz)

Neden girmiyorsun?

NELL Bilmiyorum.

(Bir an.)

NAGG Talaşını değiştirdi mi?

NELL Talaş değil o. (Bir an. Bıkkın.) Biraz daha özenli konuşamaz mısın, Nagg?

NAGG Kumunu o halde. Ne önemi var?

NELL Önemli.

(Bir an.)

NAGG Bir zamanlar talaştı.

NELL Bir zamanlar.

NAGG Şimdi kum. (Bir an.) Plaj kumu! (Bir an. Sonra daha yüksek sesle) Şimdi plajdan getirdiği kum.

NELL Şimdi kum.

NAGG Seninkini değiştirdi mi?

NELL Hayır.

NAGG Benimkini de. (Bir an.) Bağırıp çağırmak lazım. (Bir an. Bisküviyi göstererek) Ucundan ister misin?

NELL Hayır. (Bir an.) Neyin ucundan?

NAGG Bisküvi. Yarisını sana sakladım. (Bisküviye bakar. Gururlu.) Dörtte üçünü. Senin için. Al. (Bisküviyi Nell'e uzatır.) İstemiyor musun? (Bir an.) İyi değil misin?

HAMM (Bıkkın) Susun be, susun, uyutmuyorsunuz adamı! (Bir an.) Daha yavaş konuşun. (Bir an.) Uyuyabilseydim, belki sevişirdim. Ormana giderdim. Gözlerim görürdü... gökyüzünü... toprağı. Kosardım. Pesimden ge-

lirlerdi. Kaçardım. Beni yakalayamazlardı. (Bir an.)
Doğa! (Bir an.) Kafamın içinde bir şey damlıyor. (Bir an.)
Kalp... bir kalp var kafamın içinde.

(Bir an.)

NAGG (Alçak sesle) Duydun mu, kafasının içinde bir kalp
varmış! (Temkinli bir biçimde kikirder.)

NELL Böyle şeylere gülmemeli, Nagg. Neden hep gülüyor-
sun?

NAGG Şşt! Yavaş!

NELL (Sesini alçaltmadan) Hiçbir şey mutsuzluktan daha
gülünç değildir, kabul ediyorum. Ama...

NAGG (Şaşırmış) Aaaa!

NELL Evet, evet! Dünyadaki en gülünç şeydir o. Başlan-
gıçta ona güleriz, yürekten güleriz. Ama hep aynıdır.
Tıpkı sık sık anlatılan güzel bir fıkra gibi. Hep beğeni-
riz, ama artık ona gülmeyiz. (Bir an.) Bana diyeceğin
başka bir şey var mı?

NAGG Yok!

NELL İyi düşün. (Bir an.) Öyleyse seni bırakacağım.

NAGG Bisküveni istemiyor musun? (Bir an.) Senin için sak-
larım onu. (Bir an.) Beni bırakacağını sanıyordum.

NELL Bırakacağım.

NAGG Önce beni bir kaşır mısın?

NELL Hayır. (Bir an.) Nereni?

NAGG Sırtımı.

NELL Hayır. (Bir an.) Kenara sürtün.

NAGG Daha aşağıda. Boşlukta.

NELL Hangi boşluk?

NAGG Boşluk işte. (Bir an.) Kaşıyamaz mısın? (Bir an.)
Dün oramı kaşımıştın.

NELL (Hüzünlü) Ah, dün!

NAGG Kaşıyamaz mısın? (Bir an.) Benim seni kaşımamı is-
ter misin? (Bir an.) Ağlıyor musun yine?

NELL Çalışıyordum.

(*Bir an.*)

HAMM (*Alçak sesle*) Belki de ufak bir damardır.

(*Bir an.*)

NAGG Ne dedi?

NELL Belki de ufak bir damardır.

NAGG Ne demek o? (*Bir an.*) Hiçbir şey. (*Bir an.*) Sana terzinin öyküsünü anlatacağım.

NELL Neden?

NAGG Seni eğlendirmek için.

NELL Hiç komik değil.

NAGG Hep güldürdü seni. (*Bir an.*) İlk defasında öleceksin sanmıştım.

NELL Como gölündeydi. (*Bir an.*) Bir Nisan günü, öğleden sonra. (*Bir an.*) İnanabiliyor musun?

NAGG Neye?

NELL Como gölünde kürek çektiğimize. (*Bir an.*) Bir Nisan günü, öğleden sonra.

NAGG Bir gün önce nişanlanmıştık.

NELL Nişanlanmıştık!

NAGG O kadar gülmüştün ki, alabora olduk. Az kalsın boğulacaktık.

NELL Mutluydum da ondan.

NAGG Hayır, hayır, benim öyküme gülmüştün. Hala da gülüyorsun. İşte kanıtı. Her seferinde gülüyorsun.

NELL Derindi, çok derin. Ta dibi görünüyordu. Öylesine beyaz. Öylesine duru.

NAGG Bir daha dinle, bak.

(*Anlatıcı sesiyle*) Bir İngiliz, (*Yüzüyle İngiliz suratı takınır, sonra gene kendisi olur*) yılbaşı gecesi için acele, çizgili bir pantolon diktirmek ister. Terzisine gidip ölçü verir.

(*Terzinin sesiyle*)

"Tamam, işte bu kadar, dört gün sonra gelin, hazır olur." İyi. Dört gün sonra.

(Terzinin sesiyle.)

"So sorry, sekiz gün sonra gelin. Dibini bozdum." İyi. Öyle ya, dibini oturtmak kolay değil. Sekiz gün sonra.

(Terzinin sesiyle.)

"Kusura bakmayın, on gün sonra gelin. Apış arasını berbat ettim." İyi. Anlaşıldı. E apış arası nazik iş. On gün sonra.

(Terzinin sesiyle.)

"Üzgünüm; on beş gün sonra gelin. Ön tarafını piç ettim." İyi. Ne yapalım. İş oraya geldiğinde ön taraf önemli.

(Bir an. Kendi sesiyle.)

Çok kötü anlatıyorum yahu.

(Bir an. Kederli.) Bu öyküyü gittikçe daha kötü anlatıyorum.

(Bir an. Anlatıcı sesiyle)

Kısacası, teyelden dikişe, iğneden ipliğe derken Paskalya gelir çatar ve terzi bu sefer de ilikleri iskalar.

(İngiliz'in surati, sonra sesiyle)

"Goddamn sir, olacak şey değil. Edepsizlik bu! Altı günde, duyuyor musunuz, altı günde Tanrı dünyayı yarattı! Evet beyim, evet, koca DÜNYAYI! Ve siz üç ayda kıcı kırık bir pantolon çıkartamadınız!"

(Terzinin ses, öfkeli) "Ama milord! Ama milord! Bir..."

(Küçümseyerek ve iğrenerek etrafı gösterir) ...dünyaya bakın, bir de... (Hayranlık ve gururla pantolonu gösterek) ...benim PANTOLONUMA!"

(Nagg, hiçbir şey anlamamış gibi donuk gözlerle bakan Nell'i süzer; zoraki ve acı bir kahkaha atar, susar; başını Nell'e doğru uzatır, tekrar bir kahkaha atar.)

(Nagg sıçrar ve susar.)

NELL Ta dibi görünüyordu!

HAMM (Sabrı tükenmiş.) Bitirmediniz mi daha? Hiç bitirmeyecek misiniz? (Birden kızar.) Yani bu hiç bitmeyecek mi?

(Nagg tenekeye dalar, kapağı kapar. Nell kıpırdamaz.)

Ne konuşabilirler ki? Artık ne konuşulabilir ki hâlâ?

(Çılgın gibi) Bir çöpçüye krallığım! (Düdüğü öttürür.

Clov girer.) Kaldır ortadan şu çöpleri. Denize fırlat!

(Clov çöp tenekelerine gider. Durur.)

NELL Öylesine beyaz.

HAMM Ne? Ne söyleniyor bu?

(Clov Nell'e doğru eğilerek bileğini yoklar.)

NELL (Alçak sesle Clov'a) Kaç git.

(Clov, Nell'in bileğini bırakır. Kadını tenekeye sokar; kapağını kapar ve doğrulur.)

CLOV (Koltuğun yanındaki yerine dönerek) Nabızı atmıyor artık.

HAMM Ne zırvalıyordu bu?

CLOV Buradan gitmemi söyledi, çöle.

HAMM O ne karışıyor? Hepsi bu kadar mı?

CLOV Hayır.

HAMM Başka?

CLOV Anlamadım.

HAMM Tıktın mı içeri?

CLOV Evet.

HAMM Her ikisini de tıktın mı?

CLOV Evet.

HAMM Kapakları çak.

(Clov kapıya doğru gider.)

Acelesi yok.

(Clov durur.)

Öfkem geçiyor. Cisim geldi.

CLOV Gidip sondayı getireyim.

(Kapıya doğru gider.)

HAMM Acelesi yok.

(Clov durur.)

Ağrı kesicimi ver.

CLOV Daha çok erken. İçtiğin tonikten sonra etkilemez.

HAMM Sabahları insanı uyarıyorlar, akşamları da uyuşturuyorlar. Tam tersini yapmıyorlarsa. *(Bir an.)* O yaşlı doktor doğal olarak öldü değil mi?

CLOV Yaşlı değildi.

HAMM Ama öldü?

CLOV Doğal olarak. *(Bir an.)* Bunu sen mi soruyorsun bana?

(Bir an.)

HAMM Bana ufak bir tur attır.

(Clov koltuğun arkasına geçer ve iter)

O kadar hızlı değil!

(Clov koltuğu iter)

Bana bir dünya turu attır.

(Clov koltuğu iter.)

Duvarları sıyırarak git. Sonra gene ortaya getir.

(Clov koltuğu iter.)

Tam ortadaydım değil mi?

CLOV Evet.

HAMM Bize gerçek bir tekerlekli iskemle gerek. Büyük tekerlekli. Bisiklet tekerlekleri. *(Bir an.)* Sıyrıyor musun?

CLOV Evet.

HAMM *(Elleriyle duvarları arayarak)* Yalan! Bana niye yalan söylüyorsun?

CLOV *(Duvara daha fazla yaklaşarak)* İşte, işte.

HAMM Dur!

(Clov koltuğu arka plandaki duvarın dibinde durdurur.

Hamm elini duvara koyar. Bir an.)

Yaşlı duvar! *(Bir an)* Ardında da... öteki cehennem! *(Bir an. Sert)* Daha yakına! Daha yakına! Ta dibine!

CLOV Çek elini

(Hamm elini çeker. Clov koltuğu duvara yapıştırır.) İşte.

(Hamm duvara doğru eğilir, kulağını yanaştırır.)

HAMM Duyuyor musun? *(Bükülmüş parmağıyla duvara vurur. Bir an.)* Duyuyor musun? İçi boş tuğlalar. *(Yine vurur)* Bütün bunun içi boş! *(Bir an. Doğrulur. Şiddetle.)* Yeter! Dönüyoruz.

CLOV Turu tamamlamadık.

HAMM Beni yerime götür.

(Clov koltuğu eski yerine iter,durdurur.)

Yerim burası mı?

CLOV Evet, yerin burası.

HAMM Tam ortada mıyım?

CLOV Ölçeyim.

HAMM Aşağı yukarı! Aşağı yukarı!

CLOV İşte.

HAMM Aşağı yukarı ortada mıyım?

CLOV Sanırım.

HAMM Sanırım ne demek? Tam ortaya koy beni!

CLOV Gidip metreyi getireyim.

HAMM Göz kararıyla! Göz kararıyla!

(Clov koltuğu azıcık kımlıdır.)

Tam ortayı bul!

CLOV İşte.

(Bir an.)

HAMM Biraz fazla soldayım gibime geliyor.

(Clov hissiz bir şekilde koltuğun yerini değiştirir.)

Şimdi biraz fazla sağdayım gibime geliyor.

(Clov aynı hareketi tekrarlar.)

Biraz fazla öndeyim gibime geliyor.

(Clov aynı hareketi tekrarlar.)

Şimdi biraz fazla arkadaşayım gibime geliyor.

(Clov aynı hareketi tekrarlar ve koltuğun arkasında durur.)

Orada durma, korkutuyorsun beni.

(Clov koltuğun yanındaki yerine döner.)

CLOV Onu öldürebilseydim mutlu ölürdüm.

(Bir an.)

HAMM Hava nasıl?

CLOV Her zamanki gibi.

HAMM Toprağa bak.

CLOV Baktım.

HAMM Dürbünle mi?

CLOV Dürbüne gerek yok.

HAMM Dürbünle bak.

CLOV Gidip dürbünü getireyim.

(Çıkar.)

HAMM Dürbüne gerek yokmuş!

(Clov elinde dürbünle girer.)

CLOV Geldim, dürbünü getirdim. *(Sağdaki pencereye doğru gider, pencereye bakar.)* Merdiven gerekiyor.

HAMM Neden? Boyun mu kısaldı?

(Dürbün elinde, Clov çıkar.)

Hoşuma gitmiyor bu, hoşuma gitmiyor bu!

(Elinde merdivenle Clov girer. Dürbün yoktur.)

CLOV Geldim, merdiveni getirdim. *(Merdiveni sağdaki pencerenin altına yerleştirir, üstüne çıkar, dürbünü getirmediğinin farkına varır, iner.)* Dürbün gerekiyor.

(Kapıya doğru gider.)

HAMM *(Şiddetle)* Dürbün sende ya!

CLOV *(Durur, sert)* Hayır, dürbün bende değil!

(Çıkar.)

HAMM Ölümcül bir durum.

(Elinde dürbünle Clov girer. Merdiven doğru gider.)

CLOV İşler canlanıyor. (*Merdivenin üstüne çıkar, dürbünü dışarıya yöneltir.*) Dur bakalım... (*Dürbün ellerinden kayar, düşer. Bir an.*) Mahsus yaptım. (*Merdivenden iner, dürbünü yerden alır, inceler, seyircilere çevirir.*) Dur bakalım... büyük bir kalabalık görüyorum... coşkulu bir kalabalık! (*Bir an*) Büyüteç dediğin de böyle olur işte. (*Dürbünü aşağı indirir. Hamm'a dönerek*) Eee? Gülme-yecek miyiz?

HAMM (*Düşündükten sonra*) Canım istemiyor.

CLOV Benim de. (*Merdivenin üstüne çıkar, dürbünü dışarıya çevirir.*) Dur bakalım. (*Dürbünü dolaştırarak bakar.*) Sıfır... (*Bakar*) sıfır... (*Bakar*) gene sıfır... (*Dürbünü indirir. Hamm'a dönerek*) Tamam mı? Rahatladın mı?

HAMM Hiçbir şey kımıldamıyor. Her şey...

CLOV Sıf...

HAMM (*Sert*) Sana sormadım! (*Doğal sesiyle*) Her şey... her şey... her şey ne? (*Sert*) Her şey ne?

CLOV Her şey ne mi? Tek kelimeyle? Öğrenmek istediğin bu mu? Bir saniye. (*Dürbünü dışarıya göre çevirir, bakar, indirir, Hamm'a döner*) Geberik. (*Bir an.*) Eee? Memnun musun?

HAMM Denize bak.

CLOV Aynı.

HAMM Okyanusa bak!

(*Clov merdivenden iner, soldaki pencereye doğru birkaç adım atar, dönüp merdiveni alır, soldaki pencerenin altına yerleştirir, üstüne çıkar, dürbünü dışarıya yöneltir, uzun uzun bakar. Birdenbire sıçrar, dürbünü indirir, inceler, yeniden bakar.*)

CLOV Hiç böyle bir şey görmedim!

HAMM (*Merakla*) Ne? Yelkenli mi? Yüzgeç mi? Duman?

CLOV (*Hep bakarak*) Fener batmış!

HAMM (*Ferahlar*) Bah! Çoktan batmıştı.

CLOV *(Hep bakarak)* Bir ucu duruyordu.

HAMM Tabanı.

CLOV *(Bakarak)* Evet.

HAMM Ya şimdi?

CLOV *(Bakarak)* Hiçbir şey kalmamış.

HAMM Martılar yok mu?

CLOV *(Bakarak)* Martılar!

HAMM Ya ufuk? Ufukta bir şey yok mu?

CLOV *(Dürbünü indirir, öfkeyle Hamm'a döner)* Ufukta ne olabilir ki?

(Bir an.)

HAMM Dalgalar, dalgalar nasıl peki?

CLOV Dalgalar mı? *(Dürbünü ayarlayarak bakar)* Kurşun.

HAMM Ya güneş?

CLOV *(Bakarak)* Yok.

HAMM Ama batmak üzere olmalı. İyi bak.

CLOV *(Aramıştır.)* Güneşin canı cehenneme.

HAMM Demek gece oldu bile?

CLOV *(Bakarak)* Hayır.

HAMM Ne peki?

CLOV *(Bakarak)* Gri. *(Dürbünü aşağı indirir, Hamm'a döner ve daha yüksek sesle)* Gri! *(Susar, çok daha yüksek sesle)*

Grrrrri!

(Merdivenden iner, arka taraftan Hamm'a yaklaşır ve kulağına fısıldar.)

HAMM *(Sıçrayarak)* Gri! Gri mi dedin?

CLOV Açık siyah. Tüm evren.

HAMM Abartıyorsun. *(Bir an.)* Durma orada. Korkutuyorsun beni.

(Clov, koltuğun yanındaki yerine döner.)

CLOV Neden her gün bu komedi?

HAMM Alışkanlık. Hiç bilinmez. *(Bir an.)* Dün gece göğsümün içini gördüm. Kocaman bir uf vardı.

CLOV Kalbini görmüşsündür.

HAMM Yok, bu yaşıyordu. *(Bir an. Sonra kaygıyla)* Clov!

CLOV Evet.

HAMM Ne oluyor?

CLOV Bir şeyler doğal akışını sürdürüyor.

(Bir an.)

HAMM Clov!

CLOV *(Bıkkın)* Ne var?

HAMM *(Sinirli)* Yoksa biz... biz.... bir şey mi ifade etmeye başlıyoruz?

CLOV İfade etmek, ha? Biz, ifade etmek! *(Kısa bir gülüş)* Bu güzel işte!

HAMM Merak ediyorum. *(Bir an.)* Yeryüzüne dönen akıllı bir varlık bizi inceledikçe bazı düşüncelere kapılmaz mı acaba? *(Akıllı varlığın sesini taklit ederek)* "Ah evet, ne olduğunu şimdi anlıyorum... evet, şimdi ne yaptıklarını anlıyorum!"

(Clov sıçrar, dürbünü bırakır ve iki eliyle önünü kaşımaya başlar. Hamm, doğal sesiyle)

Hatta, oraya kadar gitmeden, biz kendimiz... *(Heyecanlı)* biz kendimiz... zaman zaman... *(Ateşli)* Belki de bütün bunların boşa gitmemiş olacağını düşünmek!

CLOV *(Kaşınarak, üzüntülü)* Pire var üstümde!

HAMM Pire! Hâlâ pire var mı?

CLOV *(Kaşınarak)* Üstümde var bir tane. Kasık biti değilse.

HAMM *(Endişeyle)* Ama o noktadan insanlık yeniden başlayabilir! Yakala şunu Allah aşkına!

CLOV Gidip tozu getireyim.

(Çıkar)

HAMM Pire! Korkunç bir şey! Ne gün bu böyle!

(Clov girer. Elinde bir kutu pire tozu vardır.)

CLOV Geldim, pire tozunu getirdim.

HAMM Gebert onu!

(Clov gömleğini dışarı çıkarır. Pantolonunun üst düğmelerini açar, önünü ileri doğru iter ve tozu içine boşaltır. Eğilir, bakar, bekler, ürperir, delicesine daha fazla toz döker. Eğilir, bakar, bekler.)

CLOV Piç kurusu!

HAMM Hakladın mı?

CLOV Öyle gibi. *(Kutuyu bırakır ve elbiselerini düzeltir.)*
Düzüşüp kalmış baksana.

HAMM Düzüşmüş mü? Büzüşmüş demek istiyorsun herhalde: Büzüşüp kalmış.

CLOV Ya? Büzüşmüş mü denir? Düzüşmüş denmez mi?

HAMM Kafanı çalıştırsana! Düzüşseydi anamız bellenirdi?
(Bir an.)

CLOV Peki şiş ne oldu?

HAMM Yapıyorum.

CLOV Bu güzel işte, bu güzel işte.
(Bir an.)

HAMM *(Birdenbire atılarak)* İkimiz birlikte gidelim buradan! Güneye! Bir sal yaparsın. Akıntılar bizi alır, sürükler, uzaklara, başka... memelilere!

CLOV Tanrı korusun!

HAMM Yalnız başıma giderim o zaman! Hemen hazırla salımı. Yarın uzaklarda olacağım.

CLOV *(Kapıya doğru atılarak)* Hemen başlıyorum.

HAMM Dur! *(Clov durur.)* Köpekbalıkları olacak mı dersin?

CLOV Köpekbalıkları mı? Bilmiyorum. Varsa olacaktır herhalde.
(Clov kapıya doğru gider.)

HAMM Dur!

(Clov durur.)
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Ağrı kesicimin vakti gelmedi mi daha?

CLOV (Sert) Hayır!

(Clov kapıya doğru gider.)

HAMM Dur! (Clov durur.) Gözlerin nasıl?

CLOV Kötü.

HAMM Ama görüyorsun.

CLOV Yeteri kadar.

HAMM Bacakların nasıl?

CLOV Kötü.

HAMM Ama yürüyorsun.

CLOV Gidiyorum geliyorum.

HAMM Benim evimde. (Bir an. Kehanette bulunur gibi, tadını çıkararak) Bir gün kör olacaksın. Benim gibi. Bir köşede oturuyor olacaksın, boşlukta kaybolmuş küçük bir leke. Karanlıkta kalacaksın, sonsuza dek. Benim gibi. (Bir an.) Bir gün, yoruldum, oturayım deyip bir kenara oturacaksın. Sonra, acıktım, diyeceksin, kalkıp yemek hazırlayayım. Ama ayağa kalkamayacaksın. Oturmakla hata ettim, diyeceksin. Ama madem ki oturdum, biraz daha oturayım, sonra kalkıp bir şeyler yerim, diyeceksin. Ama hiç kalkamayacaksın, bir şey de yiyemeyeceksin. (Bir an.) Biraz duvara bakacaksın. Sonra, gözlerimi kapayayım, diyeceksin, belki biraz uyusam daha iyi olur diyeceksin ve kapayacaksın. Açtığın zaman artık duvar olmayacak. (Bir an.) Boşluğun sonsuzluğu çevreni saracak. Bütün çağların yeniden dirilen bütün ölüleri dolduramayacak o boşluğu. Bozkırın ortasında ufak bir çakıl taşı olacaksın. (Bir an.) Evet, bir gün neyin ne olduğunu anlayacaksın. Benim gibi olacaksın. Yalnız senin kimsen olmayacak, çünkü sen kimseye acımamış olacaksın ve zaten acınacak kimse de kalmayacak.

(Bir an.) Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

CLOV Belli olmaz. (*Bir an.*) Bir de, bir şey unuttun sen.

HAMM Yaa...

CLOV Ben oturamıyorum.

HAMM (*Sabrı tükenerek*) Yatarsın o zaman, ne fark eder. Ya da şimdiki gibi ayakta kalakalırsın. Günün birinde, yoruldu artık, deyip öylece kalıyorsun. Duruşun ne önemi var?

CLOV Demek hepiniz sizi terk etmemi istiyorsunuz?

HAMM Elbette.

CLOV Sizi terk ederim o zaman.

HAMM Bizi terk edemezsin.

CLOV Sizi terk etmem o zaman.

(*Bir an.*)

HAMM En iyisi sen bizi yok et. (*Bir an.*) Beni yok edeceğine söz verirken sana kilerin şifresini söylerim.

CLOV Seni yok edemem.

HAMM Beni yok etmezsin o zaman.

(*Bir an.*)

CLOV Seni terk ediyorum. İşim var.

HAMM Buraya geldiğin günü anımsıyor musun?

CLOV Hayır. Çok küçükmüşüm, öyle demiştin.

HAMM Babanı anımsıyor musun?

CLOV (*Bıkkın*) Aynı replik. (*Bir an.*) Bin kere sordun bana bunları.

HAMM Eski soruları severim. Ah, eski sorular, eski yanıtlar! Onlar gibisi yoktur! (*Bir an.*) Baba oldum ben sana.

CLOV Evet. (*Hamm'a dik dik bakar*) Öyle oldun sen bana.

HAMM Yuva oldu evim sana.

CLOV Evet. (*Çevresini süzerek*) Öyle oldu burası bana.

HAMM (*Gururla*) Ben olmasam (*kendini göstererek*) baba yok? Hamm olmasa (*etrafını göstererek*) yuva yok?

(*Bir an.*)

CLOV Seni terk ediyorum.

HAMM Bir şeyi düşündün mü hiç?

CLOV Hiç.

HAMM Burada bir delikte olduğumuzu? *(Bir an.)* Ama dağın ötesi? Ha? Hâlâ yeşilse? Ha? *(Bir an.)* Flora! Pomona! *(Bir an, heyecanla)* Seres! *(Bir an.)* Belki de çok uzağa gitmek zorunda kalmazsın.

CLOV Çok uzağa gidemem. *(Bir an.)* Seni terk ediyorum.

HAMM Köpeğim hazır mı?

CLOV Bir bacağı eksik.

HAMM İpek gibi mi?

CLOV Bir tür fino köpeği.

HAMM Git, getir.

CLOV Bir bacağı eksik.

HAMM Git getir! *(Clov çıkar.)* İlerliyoruz.

(Mendilini çıkarır, açmadan yüzünü siler, cebine koyar. Clov elinde üç ayağından tuttuğu siyah bir oyuncak köpekle içeri girer.)

CLOV Köpeklerin geldi

(Köpeği Hamm'a verir. Hamm köpeği kucağına alır, yoklar, okşar.)

HAMM Beyaz, değil mi?

CLOV Hemen hemen.

HAMM Nasıl hemen hemen? Beyaz mı, değil mi?

CLOV Değil.

(Bir an.)

HAMM Cinsiyetini unutmuşsun.

CLOV *(Kızgın)* Daha bitmedi ki, cinsiyet sonunda belli olur.

(Bir an.)

HAMM Kurdelesini takmamışsın.

CLOV *(Öfkeyle)* Sana bitmedi diyorum! Önce köpek biter, sonra kurdelesini takılır!

(Bir an.)

HAMM Ayakta durabiliyor mu?

CLOV Bilmem.

HAMM Dene. (*Köpeği Clov'a verir. Clov köpeği yere koyar.*)
Eee?

CLOV Bekle.

(*Clov diz çökerek köpeği ayakta tutmaya çalışır, beceremez; bırakır. Köpek yan tarafa doğru düşer.*)

HAMM Eee?

CLOV Duruyor.

HAMM (*Elleriyle etrafı yoklayarak*) Nerede? Hani nerede?
(*Clov eliyle köpeği ayakta tutar.*)

CLOV Burada.

(*Clov, Hamm'ın elini tutar ve köpeğin başına götürür.*)

HAMM (*Eli köpeğin başında*) Bana bakıyor mu?

CLOV Evet.

HAMM (*Gururla*) Beni gezmeye götür, der gibi?

CLOV Öyle olsun.

HAMM (*Daha büyük bir gururla*) Ya da benden kemik ister gibi. (*Elini köpeğin başından çeker.*) Bırak öyle kalsın, yalvarır gibi.

(*Clov doğrulur. Köpek yan tarafa doğru düşer.*)

CLOV Seni terk ediyorum.

HAMM Gene senin o görüntüleri gördün mü?

CLOV Daha az.

HAMM Pegg Ana'nın evinde ışık var mı?

CLOV Işık! Kimin evinde ışık olabilir ki?

HAMM Sönmüştür öyleyse.

CLOV Sönmüştür tabii! Olmadığına göre sönmüştür.

HAMM Hayır, ben Pegg Ana'yı söylüyorum.

CLOV Söndü tabii! Nen var senin bugün?

HAMM Doğal akışımı sürdürüyorum. (*Bir an.*) Onu gömdüler mi?

CLOV Gömdüler mi? Kim var ki gömecek?

HAMM Sen.

CLOV Ben mi? İnsan gömmekten başka, yeteri kadar işim yok mu benim?

HAMM Ama beni gömeceksin.

CLOV Hayır, seni gömmeyeceğim!

(Bir an.)

HAMM Bir zamanlar güzel kadındı, kır çiçeği gibi. Erkekler için de iyi parçaydı.

CLOV Biz de güzeldik... bir zamanlar. Güzel olmayan azdır... bir zamanlar.

(Bir an.)

HAMM Git bana kancayı getir.

(Clov kapıya kadar gider. Durur.)

CLOV Onu yap, bunu yap, ben de yapıyorum. Hiç hayır demiyorum. Neden acaba?

HAMM Diyemezsin.

CLOV Yakında yapmayacağım artık..

HAMM Yapamayacaksın artık.

(Clov çıkar.)

Ah, insanlar, insanlar, her şeyi açıklamak gerekiyor onlara.

(Elinde kanca, Clov girer.)

CLOV Al bakalım kancanı. Al da başına çal.

(Kancayı Hamm'a verir. Ha mm kancaya önden, arkadan, sağdan, soldan dayanarak koltuğu yerinden kımıldatmaya çabalar.)

HAMM İlerliyor muyum?

CLOV Hayır.

(Hamm, kancayı fırlatır.)

HAMM Git yağdanlığı getir.

CLOV Niçin?

HAMM Tekerlekleri yağlamak için.

CLOV Dün yağlamıştım.

HAMM D n! Ne demek o? D n!

CLOV (*Sert*) Allahın belası bir sefalet vardı demek! Senden öğrendiğim sözcükleri kullanıyorum ben. Artık bir anlamları kalmadıysa yenilerini  ğret. Ya da bırak susayım.

(*Bir an.*)

HAMM Bir zamanlar dünyanın sonunun geldiğini sanan bir deli tanırdım. Resim yapardı. Çok severdim onu. Onu görmeye akıl hastanesine giderdim. Elinden tutup, pencereye s r klerdim. Baksana! İşte! Boy atmış onca buğday! Orada da! Bak! Balıkçı yelkenlileri! Bütün bu güzellikler! (*Bir an*) Elimden sıyrılır, korku içinde köşesine dönerdi. O sadece küller görmüştü. (*Bir an.*) Bir tek o kurtulmuşt . (*Bir an.*) Unutulmuşt . (*Bir an.*) Söylendiğine göre benzeri durumlar... pek... pek ender değil...di... değildi.

CLOV Deli mi? Ne zamandı bu?

HAMM Uzak, çok uzak! Daha sen dünyada yoktun.

CLOV Altın  ağ!

(*Bir an. Hamm takkesini çıkarır.*)

HAMM çok severdim onu. (*Bir an. Takkesini yine başına geçirir. Bir an.*) Resim yapardı.

CLOV Korkunç şeyler öyle çok ki!

HAMM Yok, yok, o kadar çok değil artık. (*Bir an.*) Clov.

CLOV Evet.

HAMM Sence yeteri kadar sürmedi mi?

CLOV Evet! (*Bir an*) Ne?

HAMM Bu... bu... şey.

CLOV Ben hep öyle düşündüm. (*Bir an.*) Sen?

HAMM (*Kederli*) Bu da ötekiler gibi bir gün o zaman.

CLOV Devam ettiği sürece. (*Bir an.*)  m r boyu hep aynı saçmalıklar!

(*Bir an.*)

HAMM Ben seni terk edemem.

CLOV Biliyorum. Peşimden de gelemezsin.

(Bir an.)

HAMM Sen beni terk edersen, nasıl anlayacağım?

CLOV (Canlı) Düdüğünü öttürürsün, gelmezsem bırakıp gitmişim demektir.

(Bir an.)

HAMM Gelip Allahısmarladık demeyecek misin?

CLOV Yok, sanmıyorum.

(Bir an.)

HAMM Ama sadece mutfağında ölmüş olabilirsin.

CLOV Aynı kapıya çıkar.

HAMM İyi ama, sadece mutfağında ölmüşsen ben nasıl anlayacağım?

CLOV Eee...er ya da geç kokarım herhalde.

HAMM Sen şimdiden kokuyorsun. Bütün ev leş kokuyor.

CLOV Tüm evren.

HAMM (Öfkeyle) Evrenin canı cehenneme! (Bir an.) Bir şey bul.

CLOV Nasıl?

HAMM Bir numara bul, güzel bir numara. (Bir an. Öfkeyle.) Bir çare düşün!

CLOV Peki. (Gözleri yere dikili, elleri arkada, bir aşağı bir yukarı yürümeye başlar. Durur.) Bacaklarım ağrıyor. İnanılır gibi değil. Yakında hiç düşünemeyeceğim artık.

HAMM Beni terk edemeyeceksin. (Clov tekrar yürümeye başlar.) Ne yapıyorsun?

CLOV Bir çare ayarlıyorum. (Yürür.) Hah! (Durur.)

HAMM Ne beyin ama! (Bir an.) Eee?

CLOV Dur. (Derin derin düşünür. Kendinden pek emin değil.) Evet... (Bir an. Daha emin) Evet. (Başını kaldırarak) Tamam. Çalar saati kurarım.

(Bir an.)

HAMM Bugün belki pek parlak günlerimden biri değil,
ama gerçekten-

CLOV Dödüğü öttürüyorsun. Gelmiyorum. Saat çalışıyor.
Gitmişim. Çalışmıyor. Ölmüşüm.

(Bir an.)

HAMM Çalışıyor mu? (Bir an. Sabırsız.) Çalar saat, çalışıyor
mu?

CLOV Neden çalışmasın?

HAMM Fazla çalışmaktan.

CLOV Hiç çalışmadı sayılır!

HAMM (Öfkeyle) O zaman, az çalışmaktan.

CLOV Gidip bakayım.

(Çıkar. Mendil oyunu. Sahne arkasında çalar saat kısaca
öter. Clov saat elinde, girer. Hamm'ın kulağına tutar, zili-
ni açar. Bitene kadar dinlerler. Kısa bir zaman geçer.)

Ölüleri bile uyandırır! Duydun mu?

HAMM Belli belirsiz.

CLOV Sonu harikaydı.

HAMM Ben ortasını tercih ediyorum. (Bir an.) Ağrı kesici-
min vakti gelmedi mi daha?

CLOV Hayır. (Kapıya doğru gider. Geri döner.) Seni terk edi-
yorum.

HAMM Öykümün vakti geldi. Öykümü dinlemek ister
misin?

CLOV Hayır.

HAMM Babama sor bakalım, öykümü dinlemek ister mi.

(Clov çöp tenekelerine gider. Nagg'ın tenekesinin kapağını
kaldırır. İçine eğilir. Bir an. Doğrulur.)

CLOV Uyuyor.

HAMM Uyandır.

(Clov eğilir, saatin çalarını açıp Nagg'ı uyandırır. Anlaşılmayan
sözcükler duyulur. Clov doğrulur.)

CLOV Öykünü dinlemek istemiyor.

HAMM Şeker veririm.

(Clov eğilir. Anlaşılmayan sözcükler duyulur. Clov doğrulur.)

CLOV Badem şekeri istiyor.

HAMM Badem şekeri veririm.

(Clov eğilir. Anlaşılmayan sözcükler. Clov doğrulur.)

CLOV Kabul ediyor.

*(Clov kapıya doğru gider. Nagg'ın elleri görünür, teneke-
nin kenarını tutar. Sonra Nagg boynuna kadar dışarı çı-
kar. Clov kapıyı açar, döner.)*

Gelecekte bir hayata inanıyor musun?

HAMM Benim hayatım hep öyleydi zaten.

(Clov kapıyı vurarak dışarı çıkar.)

Nasıl oturttum ama.

NAGG Dinliyorum.

HAMM Aşağılık herif! Beni neden dünyaya getirdin?

NAGG Bilemezdim ki.

HAMM Neyi? Neyi bilemezdin?

NAGG Sen olacağını. *(Bir an.)* Badem şekerimi verecek mi-
sin?

HAMM Dinledikten sonra.

NAGG Yemin eder misin?

HAMM Evet.

NAGG Ne üstüne?

HAMM Şerefim.

(Bir an. Gülerler.)

NAGG İki tane?

HAMM Bir.

NAGG Biri bana, biri de...

HAMM Bir dedim! Kes sesini! *(Bir an.)* Nerede kalmıştım?

(Bir an. Kederli.) Bitti, bittik. *(Bir an.)* Bitecek. *(Bir an.)*
Artık ses olmayacak. *(Bir an.)* Bir şey damlıyor kafamın
içinde, ta bingildaklardan beri. *(Nagg güldüğünü sakla-*

maya çalışır.) Şıp şıp şıp, hep aynı noktada. *(Bir an.)* Belki ufak bir damardır. *(Bir an.)* Ufak bir atardamar. *(Bir an.)Daha canlı.)* Haydi bakalım, öykü vakti... nerede kalmıştım? *(Bir an. Öykü anlatır gibi)* Adam yüzü koyun sürünerek yavaş yavaş yaklaştı. Hayran olunacak derecede solgun ve zayıf haliyle hemen hemen- *(Bir an. Doğal sesiyle.)* Yok, onu yapmıştım. *(Yine öykü anlatır gibi.)* Uzun bir sessizlik duyuldu. *(Doğal ses.)* Güzel oldu bu. *(Öykü sesi.)* Dingin bir biçimde pipomu doldurdum – lületaşından olanı. Yaktım... diyelim parafinli kibritle, bir iki nefes çektim. Aaah! *(Bir an.)* Haydi bakalım, sizi dinliyorum. *(Bir an.)* Anımsıyorum o gün aşırı derecede acı bir soğuk vardı. Termometre sıfır gösteriyordu. Ama ertesi gün Noel olduğuna göre bunu... bunda şaşılacak bir şey yoktu. Mevsimine göre bir hava, bilirsiniz işte! *(Bir an.)* Haydi bakalım, hangi uğursuz rüzgâr attı sizi buralara? Gözyaşlarına bulanmış ve pislikten kararmış yüzünü bana doğru kaldırdı. *(Bir an. Doğal sesiyle.)* İdare eder. *(Öykü anlatır gibi.)* Hayır, hayır, bana bakmayın, bana bakmayın! Gözlerini yere indirdi ve bir şeyler mırıldandı, sanırım özür diliyordu. *(Bir an.)* Gördüğünüz gibi, işim gücüm var benim, şenlik için son hazırlıklar, anlarsınız. *(Bir an. Yüksek sesle.)* Söyleyin bakalım, bu istilanın amacı nedir? *(Bir an.)* Anımsıyorum, o gün gerçekten pırıl pırıl bir güneş vardı. Heliometre elli gösteriyordu. Ama güneş artık batmak üzereydi...gidiyordu... ölülerin diyarına. *(Doğal sesiyle.)* Güzel oldu bu. *(Öykü anlatır gibi.)* Haydi bakalım, haydi arz edin dilekçenizi, binlerce iş yolumu bekliyor. *(Doğal sesiyle.)* Türkçe budur işte! *(Öykü anlatır gibi.)* İşte o zaman kararını verdi. Çocuğum, dedi. Vay vay vay! Çocuk... işte bu olmadı. Oğlum, dedi sonra, sanki cinsiyetin önemi varmış gibi. Peki nereden çıkmıştı?

Çıktığı deliği söyledi. Atla yarım günlük yol. Oralarda hâlâ insan olduğunu anlatacak değilsiniz herhalde. Daha neler! Hayır, hayır, oralarda kimse yokmuş, kendinden ve çocuğundan başka - tabii o da yaşıyorsa... İyi. Körfezin karşı yakasındaki, Kov'un durumunu soruşturdum. Canlı bir tek kedi bile yok artık. İyi. Siz şimdi, çocuğunuzu orada, yapayalnız, üstelik canlı olarak bıraktığınıza benim inanmamı bekliyorsunuz, öyle mi? Hadi, canım! (*Bir an.*) Anımsıyorum, o gün kamçılایıcı bir rüzgar vardı. Anemometre yüz gösteriyordu. Rüzgar kurumuş çamları köklerinden söküp sürüklüyordu... uzaklara. (*Doğal sesiyle.*) Bu biraz zayıf kaçtı. (*Öykü anlatır gibi.*) Haydi ama, haydi söyleyin, siz benden ne istiyorsunuz? Daha gidip çam ağacını süsleyeceğim. (*Bir an.*) Uzun sözün kısası, sonunda, benden veledi için ekmek istediğı çıktı ortaya. Ekmek! Bu da bir dilenci, her zamanki gibi. Ekmek! Ama bende ekmek yok ki, bana dokunuyor. İyi. O zaman biraz buğday? (*Bir an. Doğal sesiyle.*) İdare eder. (*Öykü anlatır gibi.*) Evet, ambarlarımda buğday var. Ama düşünün, düşünün. Size bir, bir buçuk kilo buğday verdim diyelim; çocuğunuza götördünüz -tabii hâlâ yaşıyorsa- güzel bir tabak lapa yaptınız, (*Nagg kımuldar.*) güzel bir buçuk tabak doyurucu lapa! İyi. Yüzüne biraz renk geldi - belki. Peki sonra? (*Bir an.*) Sabrım tükenmişti. Ama düşünün, düşünün, siz yeryüzünde bulunuyorsunuz, işte onun çaresi yok! (*Bir an.*) Anımsıyorum, o gün son derece kuru bir hava vardı. Higrometre sıfır gösteriyordu. Romatizmalarım için biçilmiş kaftan. (*Bir an. Sonra heyecanlı*) Peki ama sonuçta umudunuz nedir? Ne bekliyorsunuz? Toprağın baharda yeniden canlanmasını mı? Denizin ve nehirlerin yeniden balıkla dolmasını mı? Sizin gibi budalalar için gökyüzünden nimet yağ-

masını mı? (*Bir an.*) Yavaş yavaş sakinleşiyordum. Kendimi toparladıktan sonra buraya kaç günde geldiğini sordum. Üç gün, üç gece. Çocuğu ne durumda bıraktığını sordum. Derin uykuda. (*Yüksek sesle*) Ne uykusu bu? Şimdiden ne uykusu bu? (*Bir an.*) Neyse, sonunda, isterse hizmetime girebileceğini söyledim. Beni etkilemişti. Üstelik daha o zamandan günlerimin sayılı olduğunu düşünüyordum. (*Güler. Bir an.*) Ne dersiniz? (*Bir an.*) Ne dersiniz? (*Bir an.*) Biraz dikkatli olursanız burada rahat ölebilirsiniz, huzur içinde, doğal bir ölüm. (*Bir an.*) Ne dersiniz? (*Bir an.*) Sonunda çocuğu da kabul edip etmeyeceğimi sordu - tabii hâlâ yaşıyorsa... (*Bir an.*) İşte beklediğim an gelmişti. (*Bir an.*) Çocuğu kabul edecek miydim? (*Bir an.*) Duruşu gözümün önünden gitmiyor. Dizleri üstünde, elleri toprağa dayalı, çılgın gözleri, söylemek istediklerime meydan okur gibi bana dikili. (*Bir an. Doğal sesiyle.*) Bugünlük bu kadar yeter. (*Bir an.*) Yakında biter bu öykü. (*Bir an.*) Başka kişiler eklemesem tabii. (*Bir an.*) Onları da nereden bulmalı? (*Bir an.*) Nerede aramalı? (*Bir an. Düdüğünü öttürür, Clov girer*) Tanrıya dua edelim.

NAGG Badem şekerim!

CLOV Mutfakta bir fare var!

HAMM Fare! Hala fare var mı?

CLOV Mutfakta var bir tane.

HAMM Ve sen onu gebertmedin?

CLOV Yarı yarıya. Bizi rahatsız ettin.

HAMM Kaçamaz ya?

CLOV Hayır.

HAMM Birazdan öldürürsün. Tanrıya dua edelim.

CLOV Gene mi?

NAGG Badem şekerim!

HAMM Önce Tanrı! (*Bir an.*) Hazır mısınız?

CLOV *(Boyun eğerek)* Hadi bakalım.

HAMM *(Nagg'a)* Ya sen?

NAGG *(Ellerini birleştirip gözlerini kapar, hızlı hızlı)*

Gökyüzünde bulunan babamız...

HAMM Kes sesini! İçinden! Terbiyeli ol biraz! Hadi bakalım.

(Dua konumuna gelirler. Bir an. İlk vaz geçen Hamm'dır.)

Eeee?

CLOV Boşuna! Ya sen?

HAMM Ne gezer! *(Nagg'a)* Ya sen?

NAGG Bir dakika *(Bir an. Gözlerini açarak.)* Hava cıva!

HAMM Alçak! Yok ki!

CLOV Henüz.

NAGG Badem şekerim!

HAMM Badem şekeri yok artık.

(Bir an.)

NAGG Tabii. Ne de olsa babanım. Evet, ben olmasaydım, başka biri olacaktı, ama bu özür değil. *(Bir an)* Mesela lokum, artık yok, biliyoruz, onu dünyada her şeyden çok severim. İleride bir gün, yapacağım bir iyiliğe karşılık senden lokum isteyeceğim. Sen de söz vereceksin. Zamana uymak gerekiyor. *(Bir an.)* Küçükken, gece karanlıktan korktuğunda kimi çağırırdın? Anneni mi? Hayır. Beni. Bırakırdık ağlardın. Sonra rahat uyuyabilmek için seni uzağa koyardık. *(Bir an.)* Uyuyordum, krallar gibi, seni dinleyeyim diye uyandırdın beni. Mutlaka gerekmiyordu, seni dinlememe gerçekten ihtiyacın yoktu. Zaten dinlemedim seni. *(Bir an.)* Ama umarım bir gün gelecek, seni dinlememe gerçekten ihtiyacın olacak, sesimi duymak isteyeceksin, herhangi bir ses. *(Bir an.)* Evet, umarım o zamana kadar yaşarım da beni çağırdığını duyarım. Küçük bir çocukken geceleyin korktuğunda, ve tek umudunun ben olduğum

zamanlardaki gibi beni çağırdığını duyarım. *(Bir an. Nagg, Nell'in tenekesinin kapağına vurur. Bir an.)* Nell!
(Bir an. Daha hızlı vurur.) Nell!

(Bir an. Nagg tenekesine girer, kapağı kapar.)

(Bir an.)

HAMM Eğlence bitti artık. *(Elleriyle etrafını yoklayarak köpeği arar)* Köpek gitmiş.

CLOV Gerçek köpek değil o, gidemez.

HAMM *(Elleriyle etrafı yoklayarak)* Burada yok.

CLOV Yatıyor.

HAMM Ver onu. *(Clov köpeği yerden alıp Hamm'a verir. Hamm köpeği kolları arasında tutar. Bir an. Hamm köpeği yere atar.)* Pis hayvan! *(Clov yerdekileri toplamaya başlar.)* Ne yapıyorsun?

CLOV Düzen. *(Doğrular, heyecanla)* Her şeyi düzene sokacağım!

HAMM Düzen!

CLOV *(Doğrularak)* Düzeni severim. En büyük hayalimdir. Her şeyin sessiz ve hareketsiz olacağı ve her şeyin, en son toz zerresinin altında, son yerinde bulunacağı bir dünya.

(Yine ortalığı toplamaya başlar.)

HAMM *(Öfkeyle)* Ne yaptığını sanıyorsun sen?

CLOV *(Doğrularak, yavaşça)* Biraz düzen sağlamaya çalışıyorum.

HAMM Bırak şimdi.

(Clov topladığı eşyaları yere bırakır.)

CLOV Sonuçta, ha burada, ha başka yerde.

(Kapıya doğru gider.)

HAMM *(Bıkkın)* Ne var senin ayaklarında?

CLOV Ayaklarımda mı?

HAMM Rap! Rap! Rap! Süvari alayı gibi.

CLOV Botlarımı giymişim.

HAMM Terliklerin acıtıyor muydu?

(*Bir an.*)

CLOV Seni terk ediyorum.

HAMM Olmaz!

CLOV Ne işe yarıyorum burada?

HAMM Bana replik veriyorsun. (*Bir an.*) Öykümü ilerlettim. (*Bir an.*) Epeyce ilerlettim. (*Bir an.*) Neresinde olduğumu sorsana.

CLOV Haa, sırası gelmişken, öykünden ne haber?

HAMM (*Hayretle*) Hangi öykü?

CLOV Şu öteden beri anlattığın, canım.

HAMM Haa, romanım, demek istiyorsun.

CLOV Tamam işte.

(*Bir an.*)

HAMM (*Öfkeyle*) Devam etsene, durma, devam et!

CLOV Epeyce ilerletmişsindir, umarım.

HAMM (*Alçakgönüllülükle*) Yok canım, fazla değil, fazla değil. (*İçini çeker.*) Olur böyle günler, esin yoktur. (*Bir an.*) Gelsin diye beklemek gerekir. (*Bir an.*) Hiç zorlamayacaksın, hiç zorlamayacaksın, felaket olur. (*Bir an.*) Her şeye rağmen biraz ilerlettim ama. (*Bir an.*) Uсталık olunca, tabii, değil mi? (*Bir an. Yüksek sesle.*) Her şeye rağmen biraz ilerlettim diyorum.

CLOV (*Hayranlıkla*) İnanmıyorum! Her şeye rağmen ilerletebildin demek!

HAMM (*Alçakgönüllü*) Yok canım, fazla değil, fazla değil, ama hiç yoktan iyidir yine de.

CLOV Hiç yoktan iyi ha! İnanmıyorum. Şaşırtıyorsun beni.

HAMM Anlatayım sana. Yüzü koyun sürünerek geliyor-

CLOV Kim bu?

HAMM Ne?

CLOV Kim geliyor?

HAMM Ne demek kim? Biri daha.

CLOV Ha, o mu? Birden emin olamadım.

HAMM Yüzü koyun sürünerek, veledi için ekmek dilenmeye geliyor. Kendisine bahçıvanlık öneriliyor. Kabul etmeden ön...

(Clov güler)

Nedir bu kadar gülünç olan?

CLOV Bahçıvanlık!

HAMM Ona mı güldün?

CLOV Herhalde.

HAMM Yoksa ekmek mi?

CLOV Ya da velet.

(Bir an.)

HAMM Bütün olay gülünç, kabul ediyorum. Şöyle güzel bir kahkaha patlatalım mı?

CLOV (Düşündükten sonra) Ben bugün artık kahkaha patlatamam.

HAMM (Düşündükten sonra) Al benden de o kadar. (Bir an.) Devam ediyorum o zaman. Minnet duyarak kabul etmeden önce, oğlunu da birlikte getirip getiremeyeceğini soruyor.

CLOV Kaç yaşında?

HAMM Çok küçük.

CLOV Ağaçlara tırmanırdı.

HAMM Bütün ufak tefek işler.

CLOV Sonra büyüdü.

HAMM Herhalde.

(Bir an.)

CLOV Devam etsene, durma, devam et!

HAMM Hepsi bu. Orada kaldım.

(Bir an.)

CLOV Gerisini görebiliyor musun?

HAMM Aşağı yukarı.

CLOV Yakında bitmeyecek mi?

HAMM Korkarım.

CLOV Başka bir tane uydurursun.

HAMM Bilmem. *(Bir an.)* Biraz boşalmış gibiyim. *(Bir an.)* Uzun süren yaratıcı çaba. *(Bir an.)* Denize kadar sürüne-bilseydim! Kendime kumdan bir yastık yapardım ve yükselen sular gelirdi.

CLOV Sular artık yükselmiyor.

HAMM Git bak ölmüş mü.

(Clov Nell'in tenekesine gider, kapağı kaldırır, içine eğilir. Bir an.)

CLOV Öyle görünüyor.

(Kapağı kapar, doğrulur. Hamm takkesini çıkarır. Bir an. Gene takar.)

HAMM *(Takkesini bırakmadan)* Ya Nagg?

(Clov, Nagg'ın tenekesinin kapağını kaldırır, içine eğilir. Bir an.)

CLOV Öyle görünmüyor.

(Tenekeyi kapar ve doğrulur.)

HAMM *(Elini takkesinden çekerek)* Ne yapıyor?

(Clov, Nagg'ın tenekesinin kapağını kaldırır, içine eğilir. Bir an.)

CLOV Ağlıyor.

(Tenekeyi kapar ve doğrulur.)

HAMM Öyleyse yaşıyor. *(Bir an.)* Bir anlık da olsa, hiç mutluluk duyduğun oldu mu?

CLOV Bildiğim kadarıyla hayır.

(Bir an.)

HAMM Beni pencerenin altına götür. *(Clov koltuğa doğru ilerler)* Işığı yüzümde duymak istiyorum. *(Clov koltuğu iter)* Anımsıyor musun, başlangıçta beni gezdirmeyi hiç beceremiyordun. İskemleye çok yukarıdan abanı-yordun. Her adımda, beni neredeyse devirecek gibi

oluyordun. (*Kıkırdayarak*) He, he, he, ne eğlenirdik ama ikimiz, ne eğlenirdik! (*Kederli*) Sonraları alıştık. (*Clov koltuğu sağ taraftaki pencerenin karşısında durdurur.*) Geldik mi hemen? (*Bir an. Başını geriye ata. Bir an.*) Gündüz mü?

CLOV Gece değil.

HAMM (*Öfkeyle*) Ben sana gündüz mü diyorum!

CLOV Evet.

(*Bir an.*)

HAMM Perde kapalı değil?

CLOV Değil.

HAMM Hangi pencere bu?

CLOV Kara tarafı.

HAMM Tahmin etmiştim. (*Öfkeyle*) Ama o tarafta ışık yok ki! Ötekine!

(*Clov koltuğu öbür pencereye doğru iter.*)

Kara tarafı!

(*Clov koltuğu öbür pencerenin altında durdurur. Hamm başını geriye atar.*)

İşte ışık buna denir! (*Bir an.*) Güneş ışını gibi. (*Bir an.*) Değil mi?

CLOV Değil.

HAMM Yüzümde hissettiğim güneş ışını değil mi?

CLOV Değil.

(*Bir an.*)

HAMM Yüzüm çok mu beyaz? (*Bir an. Sert.*) Yüzüm çok mu beyaz diyorum sana!

CLOV Her zamankinden fazla değil.

(*Bir an.*)

HAMM Pencereyi aç.

CLOV Ne için?

HAMM Denizi duymak istiyorum.

CLOV Duyamazsın.

HAMM Pencereyi açsan da mı?

CLOV Evet.

HAMM Açmaya değmez o zaman.

CLOV Evet.

HAMM *(Sert)* Aç o zaman! *(Clov merdivenin üstüne çıkar, pencereyi açar. Bir an.)* Açtın mı?

CLOV Evet.

(Bir an.)

HAMM Açtığına yemin eder misin?

CLOV Evet.

(Bir an.)

HAMM Öyleyse... *(Bir an.)* Çok sessiz olmalı. *(Bir an. Sert.)*
Çok mu sessiz diyorum sana!

CLOV Evet.

HAMM Denizci kalmadı da ondandır. *(Bir an.)* Birden dilini mi yuttun nedir? *(Bir an.)* İyi değil misin?

CLOV Üşüyorum.

HAMM Hangi aydayız? *(Bir an.)* Kapa pencereyi, dönüyoruz. *(Clov pencereyi kapar, merdivenden iner, koltuğu yerine götürür, koltuğun arkasına geçer, başı eğik durur.)* Orada durma, korkutuyorsun beni. *(Clov koltuğunun yanındaki yerine döner.)* Baba! *(Bir an. Sonra daha yüksek sesle.)* Baba! *(Bir an.)* Git bak bakalım, işitmiş mi? *(Clov, Nagg'ın tenekesine gider. Kapağı kaldırır. Üstüne eğilir. Anlaşılmayan sözler işitilir. Clov doğrulur.)*

CLOV İşitmiş.

HAMM Her iki defasında da?

(Clov eğilir, anlaşılmayan sözler işitilir, doğrulur.)

CLOV Yalnız bir defa.

HAMM İlkinde mi, ikincisinde mi?

(Clov eğilir, anlaşılmayan sözler. Clov doğrulur.)

CLOV Bilmiyor.

HAMM İkincisidir.

CLOV Hiç bilemeyeceğiz.

Clov kapağı örter.

HAMM Hala ağlıyor mu?

CLOV Hayır.

HAMM Zavallı ölüler! *(Bir an.)* Ne yapıyor?

CLOV Bisküvisini emiyor.

HAMM Yaşam sürüyor. *(Clov koltuğun yanındaki yerine döner.)* Bana bir battaniye ver, donuyorum.

CLOV Battaniye yok artık.

(Bir an.)

HAMM Öp beni. *(Bir an.)* Öpmeyecek misin?

CLOV Hayır.

HAMM Alnımdan.

CLOV Hiçbir yerinden öpmek istemiyorum.

(Bir an.)

HAMM *(Elini uzatarak)* Hiç olmazsa elini ver. *(Bir an.)* Elini vermeyecek misin?

CLOV Sana dokunmak istemiyorum.

(Bir an.)

HAMM Köpeği ver.

(Clov köpeği arar)

İstemez.

CLOV Köpeğini istemiyor musun?

HAMM Hayır.

CLOV Seni terk ediyorum o zaman.

HAMM *(Başı eğik, dalgın)* Tamam.

(Clov kapıya gider, döner.)

CLOV O fareyi ben öldürmezsem kendi ölecek.

HAMM *(Aynı şekilde)* Tamam.

(Bir an. Clov çıkar.)

Bende oyun sırası. *(Mendilini çıkarır, açar; önünde, kolunun yettiği kadar uzakta tutar.)* İlerliyoruz. *(Bir an.)* Ağlarsın, ağlarsın, hiç yoktan ağlarsın, gülmemek için, ve

yavaş yavaş....gerçek bir keder kaplar içini. (*Mendilini katlar, cebine koyar, başını biraz kaldırır.*) Yardım edebileceğim herkes. (*Bir an*) Yardım etmek! (*Bir an.*) Kurtarmak. (*Bir an.*) Kurtarmak! (*Bir an.*) Dört bir taraftan çıkıp geliyorlardı. (*Bir an. Sert.*) Ama düşünün, düşünün, siz yeryüzünde bulunuyorsunuz, işte onun çaresi yok! (*Bir an*) Gidin buradan, gidin sevişin! Yalayın birbirinizi! (*Bir an. Sonra daha sakın.*) Ekmek istemedikleri zaman, pasta istiyorlardı. (*Bir an. Sert*) Def olun gidin başımdan, sevişme âlemlerinize dönün! (*Bir an. Alçak sesle.*) Bütün bunlar, bütün bunlar! (*Bir an.*) Gerçek bir köpek bile değil! (*Bir an. Daha sakın.*) Son başlangıcın içindedir, gene de sürdürürsün. (*Bir an.*) Öykümü sürdürebilirdim belki, bitirip yenisine başlayabilirdim. (*Bir an*) Belki kendimi yere atar... (*Zorla ayağa kalkmaya çalışır, koltuğa düşer*) tırnaklarımı çatlaklara geçirir, bileğimin gücüyle kendimi sürüklerdim. (*Bir an.*) Artık sonu olacak ve ben orada kendi kendime soruyor olacağım, nasıl oldu da geldi bu, nasıl oldu da... (*Duraksar*) neden bu kadar geç kaldı. (*Bir an*) Orada, eski sığınakta olacağım, yalnız başıma, sessizlikle karşı karşıya ve... (*Duraksar*) hareketsizlikle... Sesimi kesip kımıldamadan durursam biter gider, ses, hareket. (*Bir an.*) Babamı çağırılmış olurum ve... (*Duraksar*) ...oğlumu çağırılmış olurum. Hatta iki defa, üç defa, ilkinin ya da ikinciyi işitmemişlerse diye. (*Bir an.*) Kendi kendime, gelecek diyeceğim. (*Bir an.*) Sonra? (*Bir an.*) Sonra? (*Bir an.*) Gelemedi, fazla uzağa gitmiş. (*Bir an.*) Sonra? (*Bir an. Heyecanlı.*) Her türden acayip hayaller! Gözetleniyormuşum! Fare! Ayak sesleri! Gözler! Tutulan soluk ve sonra... (*Nefesini koyuverir.*) Sonra sözcükler, geceleyin, birlikte olmak, birlikte konuşmak için kendini çoğaltan, iki, üç kişi olan yalnız çocuk gibi hızlı hızlı konuşmak. (*Bir an.*) An

be an, pıt pıt, tıpkı şeyin... (*arar*) o yaşlı Yunanlının dari taneleri gibi. Birer birer biriken anlar, ve tüm yaşam boyunca o anların bir yaşam oluşturmalarını beklemek. (*Bir an. Tekrar başlamak ister, vazgeçer. Bir an.*) Ah, işte orada olmak, orada olmak! Hadi, bitirelim artık şu işi! (*Düdüğü öttürür. Çalar saat elinde Clov girer. Koltuğun yanında durur.*)

Hayrola! Ne gittin, ne de öldün ha?

CLOV Sadece düşüncede.

HAMM Hangisi? Gittin mi, öldün mü?

CLOV Her ikisi de.

HAMM Benden uzakta ölüsün.

CLOV Terside doğru.

HAMM (*Gururlu*) Buranın dışında ölüm var. (*Bir an.*) Ya fare?

CLOV Kaçmış.

HAMM Uzağa gidemez. (*Bir an. Endişeli*) Ha?

CLOV Uzağa gitmesine gerek yok.

(*Bir an.*)

HAMM Ağrı kesicimin vakti gelmedi mi daha?

CLOV Geldi.

HAMM Aaa! Sonunda! Çabuk ver.

CLOV Ağrı kesici yok artık.

(*Bir an.*)

HAMM (*Korku içinde*) Aman tanr... (*Bir an.*) Ağrı kesici yok mu artık?

CLOV Ağrı kesici yok artık. Artık hiç ağrı kesici alamayacaksın.

(*Bir an.*)

HAMM Ama ufak yuvarlak kutu. Doluydu!

CLOV Evet, ama şimdi boş.

(*Bir an. Clov odada dolaşmaya başlar. Çalar saati koyacak bir yer aramaktadır.*)

HAMM *(Alçak sesle)* Ne yapacağım ben. *(Bir an. Ulur gibi.)*
 Ne yapacağım ben?
(Clov tabloya bakar. Asılı olduğu yerden çıkarır, yüzünü hiç göstermeden yere dayar. Yerine çalar saati asar.)
 Ne yapıyorsun sen?

CLOV Toparlıyorum.
(Bir an.)

HAMM Toprağa bak.

CLOV Gene mi?

HAMM Seni çağırdığına göre.

CLOV Boğazın mı ağrıyor? *(Bir an.)* Pastil ister misin? *(Bir an.)* Hayır mı? *(Bir an.)* Yazık.
(Clov bir şarkı mırıldanarak sağdaki pencereye doğru gider, önünde durur, başı kaldırıp pencereye bakar.)

HAMM Şarkı söyleme!

CLOV *(Hamm'a dönerek)* Artık şarkı söylemeye hakkımız yok mu?

HAMM Yok.

CLOV O zaman nasıl bitecek?

HAMM Bitsin mi istiyorsun?

CLOV Şarkı söylemek istiyorum.

HAMM Sana engel olamam.

(Bir an. Clov pencereye döner.)

CLOV Merdiveni nereye koymuş olabilirim? *(Gözleriyle arar.)* Sen görmedin mi merdiveni? *(Arar ve gözüne ilişir)* Hah, buradaymış! *(Soldaki pencereye doğru gider.)* Kimi zaman aklım başımda mı acaba diye merak ediyorum. Sonra geçiyor, yeniden her şeyi apaçık görüyorum. *(Merdivenin üstüne çıkar; pencereden bakar.)* Vay anasını! Suların altında kalmış! *(Bakar)* Nasıl olur? *(Elini gözlerine siper edip, başını uzatır.)* Yağmur da yağmadı ki. *(Camı siler, bakar. Bir an. Alnına vurarak)* Ne aptalım ama! Yanlış pencereden bakıyorum! *(Merdivenden*

iner, sağdaki pencereye doğru birkaç adım atar.) Suların altında! (Merdiveni almak için geri döner) Ne aptalım ama! (Merdiveni sağdaki pencereye doğru sürükler.) Kimi zaman kafam yerinde mi acaba diye merak ediyorum. Sonra geçiyor, yeniden akıllanıyorum.*(Merdiveni sağdaki pencerenin altına yerleştirir, üstüne çıkar, pencereden bakar. Hamm'a dönerek)* Özellikle ilgilendiğin bir bölge var mı? *(Bir an.)* Yoksa sadece tümüne mi bakayım?

HAMM *(Zayıf bir sesle)* Tümüne.

CLOV Genel durum ha? *(Bir an. Pencereye döner.)* Bakalım.
(Bakar)

HAMM Clov!

CLOV *(Dalgın)* Hmm.

HAMM Biliyor musun?

CLOV Hmm.

HAMM Ben orada hiç bulunmadım. *(Bir an.)* Clov!

CLOV *(Hamm'a döner, bıkkın)* Ne var?

HAMM Ben orada hiç bulunmadım.

CLOV Şansın varmış. *(Pencereye döner)*

HAMM Orada hiç bulunmadım. Her şey benim dışımda olup bitti. Neler oldu hiç bilmiyorum. *(Bir an.)* Neler oldu sen biliyor musun? *(Bir an.)* Clov!

CLOV *(Hamm'a döner, bıkkın)* Şu pis çöplüğe bakmamı istiyor musun, istemiyor musun?

HAMM Önce bana yanıt ver.

CLOV Ne?

HAMM Neler olduğunu sen biliyor musun?

CLOV Nerede? Ne zaman?

HAMM *(Sert)* Ne zaman mı? Olup bitenler! Anlamıyor musun? Neler olmuştu?

CLOV Ne önemi var artık!

(Pencereye döner.)

HAMM Ben bilmiyorum.

(Bir an. Clov Hamm'a döner.)

CLOV *(Sert)* Pegg Ana senden lambası için gazyağı istediğinde, sen de onu başından savdığında, neler olup bittiğini biliyordun ama, değil mi? *(Bir an.)* Pegg Ana'nın neden öldüğünü biliyor musun? Karanlıktan.

HAMM *(Zayıf bir sesle)* Ama bende yoktu.

CLOV *(Sert)* Vardı!

(Bir an.)

HAMM Dürbün yanında mı?

CLOV Değil. Yeterince açık seçik zaten.

HAMM Git getir.

(Bir an. Clov gözlerini göğze diker, kolları havada, yumrukları sıkılıdır. Dengesini kaybeder. Merdivene sarılır. Birkaç basamak iner, durur.)

CLOV Anlamadığım bir şey var. *(Yere iner, durur)* Neden her dediğini yapıyorum! Bana bunu açıklayabilir misin?

HAMM Hayır... Belki acıma duygusu. *(Bir an.)* Çok büyük bir acıma duygusu *(Bir an.)* Senin için kolay olmayacak, kolay olmayacak

(Bir an. Clov odada dönmeye başlar, dürbünü aramaktadır.)

CLOV Bıktım artık bu bizim işlerden, çok bıktım. *(Aramaya devam eder.)* Üstüne oturmuş olmayasın?

(Koltuğu yerinden oynatır, altına bakar; aramaya devam eder.)

HAMM *(Endişeyle)* Beni burada bırakma!

(Clov öfkeyle koltuğu eski yerine götürür. Aramaya devam eder. Zayıf bir sesle)

Tam ortada mıyım?

CLOV Mikroskop lazım, bulmak için bu... *(Dürbünü görür)*

Hah, çok şükür!

(Dürbünü yerden alır, merdivene gider, üstüne çıkar ve dürbünü dışarıya çevirir.)

HAMM Köpeği ver bana.

CLOV *(Dışarıya bakarak)* Kes sesini.

HAMM *(Öfkeli)* Köpeği ver bana!

(Clov dürbünü yere atar. Başını ellerinin arasına alır. Kısa bir zaman geçer. Aceleyle merdivenden iner. Köpeği bulur, alır. Hamm'a doğru koşar, köpekle kafasına kuvvetli bir darbe indirir.)

CLOV Al köpeğini!

Köpek yere düşer. Bir an.

HAMM Bana vurdu.

CLOV Kudurtuyorsun beni, kudurdum ben!

HAMM Vuracaksan, baltayla vur! *(Bir an.)* Ya da kancayla, al, kancayla vur bana. Köpekle vurma. Kancayla. Ya da baltayla.

(Clov köpeği yerden alır ve Hamm'ın kollarına verir.)

CLOV *(Yalvararak)* Oyunu bırakalım artık!

HAMM Asla! *(Bir an.)* Beni tabutuma koy.

CLOV Tabut yok artık.

HAMM Bitsin o zaman!

(Clov merdivene doğru gider. Sert)

Havaya uçsun!

(Clov merdivene çıkar, durur, iner, dürbünü arar, bulur, alır, tekrar merdivene çıkar, dışarıya bakar.)

Karanlıktanmış! Ya ben? Bana hiç acıyan oldu mu?

CLOV *(Dürbünü indirir, Hamm'a döner.)* Ne? *(Bir an.)* Bana mı söylüyorsun bunu?

HAMM *(Öfkeyle)* Kendi kendime konuşuyorum, salak! Aparte denir buna. İlk defa mı duyuyorsun? *(Bir an.)* Son tiradıma hazırlanıyorum.

CLOV Seni uyarıyorum. Bana emrettiğin için bu iğrenç çöplüğe bakacağım. Ama, bu son kez olacak. *(Dürbün-*

le bakar.) Bakalım... (*Dürbünü dolaştırır.*) Hiçbir şey... hiçbir şey... güzel... çok güzel... hiçbir şey....güz-... (*Yerinden sıçrar, dürbünü indirir, inceler, yeniden bakar, kısa bir zaman geçer.*) Vay vay vay!

HAMM Yine mi karıştı işler? (*Clov merdivenden iner*) Daha da karışmasa bari!

(*Clov merdiveni pencereye yaklaştırır, üstüne çıkar, dürbünü ayarlar. Bir an.*)

CLOV Vay vay vay!

HAMM Bir yaprak mı? Çiçek mi? Doma –(*esner*) tes mi?

CLOV (*Bakarak*) Başlarım şimdi domatesine! İnsan! Bir insan!

HAMM Git, yok et öyleyse. (*Clov merdivenden iner.*) İnsanmış! (*Titreyerek*) Görevini yap!

(*Clov kapıya doğru atılır.*)

Boş ver, değmez.

(*Clov durur.*)

Ne kadar uzakta?

(*Clov merdivene döner, üstüne çıkar, dürbünle bakar.*)

CLOV Yetmiş... dört metre.

HAMM Yaklaşıyor mu? Uzaklaşıyor mu?

CLOV (*Hala bakarak*) Kımıldamıyor.

HAMM Cinsiyeti?

CLOV Ne önemi var? (*Pencereyi açar, dışarı sarkar. Kısa bir zaman geçer. Doğrulur, dürbünü indirir, Hamm'a döner. Dehşetle*) Oğlan çocuğuna benziyor.

HAMM İşi?

CLOV Ne?

HAMM (*Sert*) Ne yapıyor?

CLOV (*Sert*) Ne bileyim ben ne yapıyor! Oğlan çocuklar ne yaparlarsa onu. (*Dürbünle bakar. Kısa bir zaman geçer, dürbünü indirir, Hamm'a döner.*) Yere oturmuş, sırtını bir şeye dayamış gibi.

HAMM Dikilitaşa. *(Bir an.)* Görme duyun güçleniyor. *(Bir an.)* Can çekişen Musa Peygamber'in gözleriyle eve bakıyordur mutlaka.

CLOV Hayır.

HAMM Neye bakıyor?

CLOV *(Sert)* Neye baktığını bilmiyorum! *(Dürbünü ayarlar. Bir an. Dürbünü indirir, Hamm'a döner.)* Göbeğine. Yani oralarda bir yere. *(Bir an.)* Neden bu sorgu sual?

HAMM Belki de ölmüştür.

CLOV Gidip bakayım. *(Merdivenden iner, dürbünü yere atar, kapıya gider, durur.)* Kancayı alıyorum.
(Kancayı arar, bulur, alır, kapıya doğru gider.)

HAMM Değmez!

(Clov durur.)

CLOV Değmez mi? Yeni nesiller üretebilecek biri?

HAMM Öyle biri varsa, ya buraya gelecek, ya da orada olacaktır. Yoksa da değmez.
(Bir an.)

CLOV Bana inanmıyor musun? Uyduruyor muyum sanıyorsun?
(Bir an.)

HAMM Bitti Clov. Sonuna geldik. Artık sana ihtiyacım yok.
(Bir an.)

CLOV İsabet.
(Kapıya doğru gider.)

HAMM Kancayı bana bırak.
(Clov kancayı ona verir, kapıya doğru gider, durur; çalar saate bakar, asılı olduğu yerden alır, daha iyi bir yer arar, merdivene gider, çalar saati üstüne koyar, koltuğun yanındaki yerine döner. Bir an.)

CLOV Seni terk ediyorum.
(Bir an.)

HAMM Gitmeden önce, bir şey söyle.

CLOV Söyleyecek bir şey yok.

HAMM Birkaç sözcük... üstüne düşünebileceğim... yüreğimde kalacak birkaç sözcük...

CLOV Yüreğin!

HAMM Evet. *(Bir an. Güçlü)* Evet! *(Bir an.)* Bütün ötekilerle birlikte, sonunda, gölgeler, mırıltılar, bütün dertlerle, bitirmek için... *(Bir an.)* Clov... *(Bir an.)* Benimle hiç konuşmazdı. Sonra, sonunda, ayrılmadan önce, kendisinden bir şey istemediğim halde, benimle konuştu. Bana dedi ki...

CLOV *(Kederden bitkin)* Ah... !

HAMM Bir şey... yüreğinden.

CLOV Yüreğim!

HAMM Birkaç sözcük... yüreğinden

CLOV *(Şarkı söyleyerek)*

Güzel kuş kaç kafesten,
Uçup git sevgiliye,
Koynuna konup hemen,
Söyle halim bombok diye.

(Bir an.)

Yeter mi?

HAMM *(Acı)* Tükürük!

(Bir an.)

CLOV *(Sabit bir bakış ve donuk bir sesle)* Bana dediler ki, Sevgi bu işte, evet, evet, inan bana, görüyorsun işte ne kadar...

HAMM Düzgün konuş!

CLOV - ne kadar kolay. Bana dediler ki, Evet, dostluk bu işte, evet, evet, emin ol, uzakta aramaya gerek yok. Bana dediler ki, İşte orada, dur orada, kaldır başını ve o güzelliği gör. O düzeni! Bana dediler ki, Sen hayvan değilsin, bütün bunları düşün ve gör bak her şey nasıl

açık seçik olacak. Ve yalın! Bana dediler ki, Bak, bütün bu ölümcül yaralılara ne kadar iyi bakıyorlar.

HAMM Yeter!

CLOV *(Sabit bir bakış ve donuk bir sesle)* Kimi zaman... kendi kendime diyorum ki, Clov, seni cezalandırmaktan hıkmaları için... bir gün... acı çekmeyi bundan daha iyi öğrenmelisin. Kimi zaman... kendi kendime diyorum ki, Clov, gitmene izin vermelerini istiyorsan... bir gün... bundan daha iyi olmalısın burada. Ama yeni alışkanlıklar edinebilmek için kendimi fazla yaşlı, fazla uzak hissediyorum. Demek ki, bu hiç bitmeyecek, demek ki hiç gidemeyeceğim. *(Bir an.)* Sonra bir gün, ansızın, bitiyor, değişiyor, anlamıyorum, ölüyor mu, yoksa ben mi, onu da anlamıyorum. Geride kalan sözcüklere soruyorum - uyumak, uyanmak, gece, sabah. Bir şey söyleyemiyorlar. *(Bir an.)* Hücrenin kapısını açıp, gidiyorum. O kadar iki büklüm olmuşum ki, gözlerimi açıp baktığımda, yalnız ayaklarımı görüyorum ve bacaklarımın arasında bir parça siyah toz. Kendi kendime, dünya sönmüş diyorum, onu hiç yanar görmediğim halde. *(Bir an.)* Kendiliğinden oluyor. *(Bir an.)* Düştüğüm zaman mutluluktan ağlayacağım.

(Bir an. Kapıya gider.)

HAMM Clov! *(Clov arkasını dönmeden durur. Bir an.)* Yok bir şey. *(Clov gitmeye davranır.)* Clov!

(Clov dönmeden durur.)

CLOV Çıkış diye buna denir işte.

HAMM Sana teşekkür ederim, Clov.

CLOV *(Döner, canlı)* Aa, özür dilerim, asıl ben sana teşekkür ederim.

HAMM Asıl biz, birbirimize teşekkür ederiz.

(Bir an. Clov kapıya doğru gider.)

Bir şey daha.

(Clov durur.)

Son bir lütuf.

(Clov çıkar.)

Çarşafın altına gizle beni. (Uzun bir zaman.) Hayır mı? İyi. (Bir an.) Bende (Bir an.) oyun sırası. (Bir an. Bıkkın.) Kaybedilmiş eski oyun sonu, oyna da kaybet ve kaybetmeye son ver. (Bir an. Daha heyecanlı.) Dur bakalım. (Bir an.) Ah evet!

(Kancaya dayanarak koltuğu oynatmaya çalışır. Bu sırada, başında panama bir şapka, sırtında spor ceket, kolunda yağmurluk, şemsiye, elinde valiz, Clov girer. Kapının yanında durur ve sonuna kadar gözleri Hamm'a dikili, hareketsiz kalır. Hamm vazgeçer.)

İyi. (Bir an.) At. (Kancayı yere atar, köpeği de atmak ister, vazgeçer.) O kadar da değil. (Bir an) Sonra? (Bir an.) Çıkar. (Takkesini çıkarır.) Rahata ersin... kışımız. (Bir an.) Yine giy. (Takkesini başına koyar.) Berabere. (Bir an. Gözlüğünü çıkarır.) Sil. (Mendilini çıkarır ve açmadan gözlüğünü siler.) Yine tak. (Mendilini cebine koyar, gözlüğünü takar.) Varıyoruz. Bunun gibi birkaç saçmalık daha, sonra çağıracağım. (Bir an.) Biraz şiir. (Bir an.) Yalvarırdın... (Bir an. Düzeltir.) Ağlardın gece gelsin diye. Geliyor... (Bir an. Düzeltir.) Yaklaşıyor. İşte geldi bile. (Baştan başlar, şarkı söyler gibi) Ağlardın gece gelsin diye. Yaklaşıyor. İşte geldi bile (Bir an.) Güzel oldu (Bir an.) Peki sonra? (Bir an.) Bomboş anlar, her zaman boş, hesabı oluşturan onlar ama. Zaman yoktu, zaman bitti, hesap kesildi, öykü sona erdi! (Bir an. Öykü anlatır gibi.) Oğlunu da birlikte getirebilir miydi... (Bir an.) İşte beklediğim an gelmişti. (Bir an.) Onu terk etmek istemiyorsunuz demek. Siz kuruyup giderken onun çiçek açmasını mı istiyorsunuz? (Bir an.) Son yüz bin çeyrek saatinizde sizi avutmasını mı bekliyorsunuz? (Bir an.) O hiçbir

şeyin farkında değil. O yalnız açlığı biliyor, soğuğu, ve sonunda ölümü. Ama siz! Günümüzde yeryüzünün neye benzediğini bilmeniz gerekir. *(Bir an.)* Evet, onu sorumluluklarıyla karşı karşıya bıraktım. *(Bir an. Doğal sesiyle.)* Tamamdır, oldu işte, oradayım, artık yeter. *(Düdüğü ağzına götürür, duraksar, sonra vazgeçer. Bir an.)* Evet, gerçekten! *(Düdüğü öttürür. Bir an. Çok daha kuvvetli öttürür, bekler.)* Peki. *(Bir an.)* Baba! *(Bir an. Daha yüksek sesle)* Baba! *(Bir an.)* İyi. *(Bir an.)* Varıyoruz. *(Bir an.)* Ve bitirmek için? *(Bir an.)* At. *(Köpeği atar. Düdüğü koparır.)* Buyurun! *(Düdüğü önüne atar. Bir an. Koklar, alçak sesle)* Clov! *(Uzun bir zaman geçer.)* Yok mu? İyi. *(Mendilini çıkarır.)* Madem ki böyle oynanıyor bu... *(Mendilini açar)* Biz de bunu böyle oynayalım... *(Mendilin son katlarını açar.)* ve artık bundan konuşmayalım... *(Mendilini açmayı bitirir)* ...artık hiç konuşmayalım. *(Açık mendili kolunun uzandığı kadar önde tutar.)* Yaşlı çaput! *(Bir an.)* Sen... benimle kalıyorsun. *(Bir an. Mendili yüzüne götürür.)*

SON

Sonun gelmeyişi üzerine bir oyun olan

Oyun Sonu,

insanın varoluşunun anlamsızlığı karşısındaki durumunu
absürd tiyatro bağlamında ele alır.

Ölüm kaygısı karşısında insan kör-kötürüm yaşamaya
mahkûmdur; bunun sonu gelmemektedir.

Absürd tiyatronun en iyi örneklerinden biri olan
bu oyun için Prof. Dr. Ayşegül Yüksel yazdığı önsözde,
"Oyun Sonu, sevgisizliğin, yoksunluğun,
mutsuzluğun oyunudur," diyor.

Oyunda dışardaki doğanın ölmüş olduğu varsayılırken,
yalnızca orada bulunan insanların değil,
tüm bir uygarlığın, tüm insanlığın çöküşü
anlatılmak istenmiştir.

9 786055 127619